

Szerkesztés: Radóhivatal
 és nyomda: Bul. Rev. Ferdinánd (József Kőherceg-ut) 7.
 Telefon: 151. Szigonycim: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Mestelenk naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1000. évre 540. negyedévre 70. havonta 90. Lel. Kölf. havonta 50. Lel. Kobb.: Éves szám 5. Lel. Másnap 6. Lel. (Bucurestben 50 bani felár.) Földesek tarifa szerint.

XLVL évfolyam, 198. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szerda, 1931 szeptember 2

Jászi és Szende!

Tizenhárom esztendő múltán kísértent jár vissza a múlt az erdélyi Badacsonyba. Tizenhárom év telt el attól a kézfogástól kezdve, amellyel Maniu Gyula az aradi Fehér Kereszt-szálló kapujában bocsájtotta szédülő utjukra a naiv úrvérk értéktelen podgyászával ideérkezett vendégeit: Jászi Oszkárt, Szende Pált és a többieket, akik egykor papírmásé-paragrafusokkal akarták megzabolázní a rohanó időt. Tizenhárom esztendő múltán, most újra felbukkantak a magyar történelem e gyászos lovagjai, hogy talán egy újabb kézfogásért, talán még kevesebbet idézzék fel előttünk mindazt, ami történt és ahogyan megtörténhetett.

Az őszi szellemjárás kísérteteinek újabb feltünése akaratlanul is feltárja előttünk az egykori fergeteges, fekete októberi napoknak történelmi lapjait. Előttünk áll újra az egész szomorú galéria, az angol utazósapkás, bricsesz-nadrágos, híres delegáció, élén a dadogó gróf Károlyi Mihállyal és tagjai között a mai badacsonyi vendég: Jászi Oszkár, a szociológus. És felködlenek a belgrádi Konak komor kövei, a magyar sors Canossájának fekete karrikatúrája és előtte egy francia katonatiszt, Franchet d'Esperay... Bárki más lett volna helyett e francia tisztnek, az is a háta mögé rejtett kezekkel kacagott volna a szemébe a bricsesz-nadrágos nemzetmentőknek, akik között volt mágus, volt kommunista, szociológus, újságíró, népvezér és világapostol, — de férfi nem volt egy sem. A magyarság feltalakodott álprófétái még szürkébbek, még jelentéktenebbek voltak ott, azon a sápadt belgrádi reggelen, mint amilyeneknek rémülettel látta őket egy egész ország: ezeknek csak a hátát fordíthatta a francia generális, a talpig férfi és katona. Így súlyosztették magukkal e az egész magyar nemzetet Jászi és társai.

Voltak már népek, amelyek háborút vesztek, de becsületüket mégis átmentették magukkal egy jobb sors, jobb jövő számára. Károlyi, Jászi és társai, a nagy hőnemtők azonban vaksággal vert nekilövéssel tiszították a mélységbe a meredély szélén tántorgó nemzetüket. Csoda-e, hogy a nemzetiségi kérdéstről társvalni kívánó Jászinak a szemébe köze nevetnek...? Ez a gonykacaj üldözte őt át az oceanon, a feledéstelen magányba, mert nem feledtetnek mindent a megnövelt távolságok és nem minden szegényt nyel el az idegen emberrengeteg.

Rosszul remélték a magyar sors e szomorú kísértetei, ha azt hitték, hogy tizenhárom esztendő sokat eltemet. Új nemzedékek nőhettek fel a népek virágos-kertjében, de számukra az élő emlékezet ma is kivédhetetlen halált jelent. A titokteljes badacsonyi tárgyalások Maniu Gyula birtokán nem az érdeklődést, hanem a megvetést ébresztik fel azok iránt, akik újra és ismételtlen megkísérik, hogy ártatlan életsorsokba avatkozzanak. Kiknek nevében? Kiknek érdekében?

A volt miniszterelnök egyszerű udvariassági gesztusnak minősíti az amerikai emigráns professzor és a Bécsbe menekült újságíró badacsonyi látogatását. Am nem valószínű, hogy Erdély természeti szépségeiről folyt volna az eszmecsere. Egyik verzió szerint Jászi, a magyarországi radikálisok új reményeit ismertette Maniuval, egy másik arról suttog, hogy a romániai magyar kisebbségi kérdés megoldására vonatkozólag hozott volna új „megváltó” eszméket. Ugy hisszük, hogy Maniunak éppen elég gondot okoz a romániai demokrácia megfeneklése; ami pedig a kisebbségi kérdés megoldását jelenti, ahhoz Maniu már tizenhárom évvel ezelőtt jobban értett, még ha Jászi is asszisztált egykor hozzá. Tulságosan jól ismerjük a Jászi-féle kártékony politikai fantasztaákat, semhogy újra kérnénk belőlük. Elég volt egyszer a tanulságból: legyen vége az új kísértet-járásnak.

Schober és Curtius visszautasítják a francia pressziót a vámunió kérdésében

Az Angol Bank visszavonta a 150 millió schillinges rövid lejáratu kölcsönt — Az osztrák lemondást követte volna a német lemondás — Számoltak Schober osztrák kancellár lemondásával

Tarthatatlan a franciák részéről követelt ünnepélyes lemondás

Genéből jelentik: Curtius ma délelőtt be-szélgetést folytatott Schoberrel. Igyekezett rábeszélni Schober osztrák külügyminisztert, hogy várja meg a hágai döntőbíró-ság határozatát a vámunió ügyében. Schober kijelentette, hogy kitartana a hágai döntőbíró-ság határozatáig, azonban az Angol Bank visszavonta az Osztrák Nemzeti Bank rövid lejáratu kölcsönét, 150 millió schillinget s így Schobernek most elsősorban ez összeg előteremtésén kell fáradoznia. Minthogy Curtius ezen pénzügyi segítséget nem tudja nyújtani, Schober nem vállalhat továbbra is szolidaritást Curtiussal.

Párisból jelentik: A Petit Parisien genfi tudósítója szerint Schober osztrák külügyminiszter már egy hét óta halogatja a vámunió-ról való lemondásának bejelentését. Végül is Schober arra határozta el magát, hogy a kül-szin megőrzése miatt nem várja be a hágai döntőbíró-ság határozatát a vámunió ügyében és a holnap délelőtti zárt ülésen hivatalosan nyilatkozik a vámunióval kapcsolatos álláspontjáról. A lap tudósítója szerint várható, hogy nyíltan be fogja jelenteni a vámunióról való lemondását, Curtius kénytelen lesz hasonló értelemben nyilatkozni. A Petit Parisien tudósítója még arról is beszámol, hogy

Schober az ülészak befejezése után azonnal Bécsbe utazik, ahol benyújtja lemondását.

Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tageblatt genfi tudósítója szerint Curtius és Schober megtalálták a közös taktikai vonalat a vámunió ügyében. A két külügyminiszter meg-egyezett a francia presszió visszautasításában és a német-osztrák egyiithaladás szükség-ségében a vámunió kérdését illetőleg. A lap tudósítója szerint szó sem lehet arról, hogy akár Curtius, akár Schober lemondjanak bármely politikai vagy gazdasági kombináció miatt. Schober minden igyekezetével azon van, hogy megmagyarázza a franciák részéről követelt „ünnepélyes lemondás” tarthatatlanságát és az ellentétek áthidalására törekszik. Francia-oroszának nem szabad semmi körülmények között Ausztriát erkölcsi presszió alá hajtani.

Hágából jelentik: A nemzetközi bíróság szombaton hirdeti ki szakvéleményét a német-osztrák vámunió tervéről. A döntés szombaton délután már a Népszövetség ülésé-nek napirendjére kerül.

Genéből jelentik: Curtius és Pocer mai megbeszélésén szóba került Laval és Briand berlini látogatásának kérdése is. Előreláthatólag a két francia államférfiu ber-lin: utja szeptember huszonhatodika után fo-megtörténni.

Argetoianu a pénzpiac válságos óráiról

Felmondott hitelek: ötszázmillió, visszavont betétek: hárommilliárd lej — A jegybank szerepe — Románia jelenlegi pénzügyi helyzete

A kormány megoldja a gabona-problémát

Bucurestiből jelentik: Iorga miniszterelnök lapja, a Neamul Romanesc mai száma interjút közöl, amelyben Argetoianu pénzügyminiszter rávilágít a jelenlegi pénzügyi helyzetre és röviden összefoglalja azoknak a napoknak a történetét, amikor a fővárosban komoly pénzügyi pániktól lehetett tartani. A rendkívül érdekes nyilatkozat egyes részeit alább közöljük:

— Most, amikor a piacon ismét helyreál-lott a nyugalom és amikor már nem kell a bankok megrohanásától tartani — mondotta a pénzügyminiszter — nem érdektelen összeál-lítani az elmúlt válságos napok mérlegét. Ez év március 31-től augusztus 15-ig az öt legna-gyobb bucaresti-i pénzügyintézet, amely — mint ismeretes — nemrégiben szindikátusba tömör-ült, ötszáz millió lejnyi összeget kellett, hogy kiizessen a külföldnek a felmondott hitelek fejében. A beföldi betétesek pedig három mil-liárd lejt vontak vissza az öt pénzügyintézettől. Ugyanebben az időközben a fenti öt bank közel 3 milliárd lej visszleszámítolást kapott a Nemzeti Banktól. A Banca Nationala visszle-számítolási tárcája pedig hét milliárd kétszáz millió lejről tizenegy milliárd hétszáz millió leire emelkedett. A pénzforgalom (ebbe bele-értendők a bankjegyek, folyószámlák és az

érecpénzek) a június havi huszonegy milliárd 814 millió lejjel szemben, augusztusban 25 milliárd 174 millióra emelkedett. Csak maga a bankjegyforgalom tizennyolc milliárd 360 mil-lió lejről husz milliárd 848 millió leire emel-kedett.

— Meg kell említenem azt is — folytatta Argetoianu — hogyha a bankjegy-forgalomnak ily hirtelen és tekintélyes növekedése a lej stabilizálása előtt történik, úgy az ha nem is valutánk összeomlásához, de tetemes ár-folyamvesztéshez vezethetett volna. Jegyban-kunk szilárdságának következtében azonban a lej árfolyamában nem állott be változás. Örö-mmel teszem ezt a kijelentést és megelégedéssel állapítom meg, hogy a jegybank nemcsak hogy a „pénzpiac szabályozójának” szerepét tölti be kitünően, hanem menedéket nyújt az elmúlt válsághoz hasonló viharok ellen is. Szeret-ném, ha fenti kijelentéseim is hozzájárulnának a pénzpiac megnyugtatóhoz és elsörendű fontosságának tartanám azt, hogy a közvéle-mény továbbra is előlegezze bizalmát és fö-leg: őrizze meg türelmét.

Argetoianu ezután meg a gabona-problé-máról tett kijelentéseket, amelyekre vonatko-zólag ugy nyilatkozott, hogy a kormány gon-doskodni fog ennek megoldásáról.

A magyar kormány megszüntette a nemzeti munkásvédelmi hivatalt

Három millió pengővel csökkentették eddig a kiadásokat. Munkában hatos albizottság. A miniszterelnökség kapujában nincs többé diszörtség. Felmentettek öt államtitkárt

Budapestről jelentik: A kormány takarékosssági terveinek végrehajtása az egész vonalon megindult. A hatos albizottság ma a népjóléti tárca kiadásait két és fél millióval csökkentette és közel félmillióval redukálta a rendőrség dologi kiadásait, azonkívül megszüntették a nemzeti munkásvédelmi hivatalt. Károlyi miniszterelnök jár jó példával elől. A miniszterelnökség kapujában diszörtséget teljességgel elhelyeztette, azzal, hogy diszörségre nincsen szükség.

Budapestről jelentik: A hivatalos lap mai száma öt államtitkár felmentését közli. A felmentett államtitkárok névsora a következő: Sztranyavszky Sándor belügyi, báró Prónay György földművelésügyi, Angyán Béla igazságügyi, Kállay Miklós kereskedelemügyi és Lázár Andor honvédelmi államtitkárok. Az öt államtitkár felmentése a takarékosssági tervvel függ össze. A felmentett államtitkárokat távozásuk alkalmából a kormányzó elismerésben és kitüntetésben részesítette.

Az állam garantálja a nagyipari vállalatok által kibocsájtott kötvényeket

Készül az erre vonatkozó törvénytervezet. Csak 500 millió alaptőkével bíró és nemzetvédelmi cikkeket előállító vállalatok jönnek tekintetbe — A kötvények valutában is fizethetők

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztériumban nagyszabású törvénytervezetet dolgoznak. A tervezet az ipari vállalatok kötvényeinek kibocsájtására vonatkozik. A pénzügyminiszter felhatalmazást nyer, hogy az állam nevében a nagyipari vállalatoknak ezeket a kötvényeket garantálja. Ez a garancia az államnak a vállalatokkal szemben fennálló adósságok tekintetbevételeivel történik. A kötvények beváltásánál az állam is mentesül az adósság visszafizetésének kötelezettségétől. A tervezet szerint a kötvényeket úgy a belföldön, mint a külföldön forgalombahozhatják, s akár lejben, akár valamelyik külföldi pénznemben fizethetők. A tervezet feltétele, hogy a kötvényeket csak azok a nagyvállalatok bocsájtathatják ki, amelyek legalább 60

és óta fennállnak és 500 millió lej befizetett tőkájük van és nemzetvédelmi célokat szolgáló cikkeket állítanak elő, mint a kiskapusi, a kudziri és a brassói gyártelepek. A kötvények husz éven belül amortizálhatók és a kamatok későbbben nyernek megállapítást. Az állam a garancián kívül egyébként a kötvényeknek még adómentességet is biztosít.

Lázadásért letartóztatott volt képviselő

A dombóvitamegyei lázadást állítólag ő szította

Bucurestiből jelentik: A dombóvitamegyei Spireteni Sterieteni községben történt „lázadásal” kapcsolatosan felkűnést keltő

Iorga miniszterelnök börtönnel fenyegeti a magyar sajtót

Fantasztikus vádak az erdélyi kisebbségi lapok ellen

Bucurestiből jelentik: A Neamul Romanesc című lapban, Iorga miniszterelnök ismert szignóijával, csillaggal ellátott következő cikket közli:

— A türelemnek vége! A sinaiai minisztertanács — miért is ne vallanánk be. — a sajtó és különösen a magyar kisebbségi sajtó magatartásával is foglalkozott. Brassótól—Nagyváradig ez a sajtó nem csinál egyebet, mint inzultus-hullámot áraszt az uralkodó nemzet és a kormány ellen. Ez kompromittál mindent és mindenkit, állandóan propagálja a bolsevizmust, mert még ez is jobbnak van feltüntetve, mint a román uralom.

Hát ez megengedhetetlen. A minisztertanács határozatot hozott és az végre is lesz hajtva. Amióta a román jószág uralkodik Erdély felett, azóta egyetlen sajtópör sem volt. Nem butaságból, hanem nagylelkűségből. De ez nem megy tovább. Ne higyjék, hogy ostobaság vagy gyávaság volt ennek az oka. Türetlenkednek magukat uraim, mert egyébként megismerkednek a börtönökkel, amelyben a mieink közül is elegen penészedtek.

Befejeződött a népkisebbségi kongresszus

Románia delegátusának nyilatkozata

Genf-ből jelentik: A tegnap bezárult hetedik népkisebbségi kongresszuson Mayer Ebner a romániai zsidóság nevében nagyobb beszédet mondott és annak a reményének adott kifejezést, hogy Iorga talán végre tető alá hozza az állampolgársági kérdést.

Az olajforrás

Noé atyánk a biblia regéje szerint abból látta, hogy lecsillapult a vizek ária. Özönvíz után elmúlt az Úr haragja a földiek iránt, hogy a bárkából kibocsátott galamb olaját hozott vissza a csőrében. Azóta az olajfa a béke, a szeretet jelképe... De vajon ki gondolt még Noé idejében arra, hogy olajat nemcsak az ezüstös levelű fa terem, hanem a föld gyomra is...? Még pedig olyan olajat, ami sokkal fontosabb a mai ember életében, mint akárminő növényi olaj. Ez az olaj a petroleum és a belőle készült benzín és benzol.

Hogy milyen értékek ezek a mai emberiségre, arra jellemző az a beszélgetés, amit három letört exisztencia folytatott egy kikötői csapszékben, minden világcsavargó végső találkozó helyén. Az egyik azt mondja:

— Én aranyat ástam egész életemen át.

A másik:

— A Fokföldön gyémántot bányásztam. Pénz!

A harmadik csendes, gunyos mosollyal hallgatja a másik kettőt, csak hosszas elgondolás után bóki ki:

— Olaj.

Igen, ma ez a varázsszó: olaj. Az arany a világ átkává vált, rideg értékmérő eszközzé süllyedt. A gyémánt? Nők csillogását növelő fényes játékszer, amelynek belső értéke még csekélyebb, mint akár melyik fémé, ellenben az olaj, a földből előcsalt olaj...!?

Néhány száz évvel ezelőtt a lüneburgi parasztok már ismerték a „bűdös” kutakat, amelyekből kátrányt szedtek és amelyeknek a „vize” nagyon jó volt csúszó bántalmak ellen, sőt a kocsik tengelyeit is hasznosan lehetett vele megóvni a korhadástól.

Ekkor, alig száz évvel ezelőtt, egy galiciai parasztnak az az ötlete támadt, hogy ő ebbe a könnyen gyúló bűdös „vizbe” gyapotfonalat

márt és azt meggyújtja. Így született meg a petróleumlámpa.

Ma, akié az olaj, azé a hatalom. A kezében tartja a motorokat, az autóforgalmat, a traktorokat és a hadihajókat.

Nem az a fontos, hogy mennyt lehet keresni az olajon, hanem az a fő, hogy szükség esetén el lehessen másoktól vonni.

Az olaj, az eddigi kutatások megállapításai szerint, nagyon egyenlőtlenül van elosztva a föld területén.

A legtöbb olajat az Amerikai Egyesült Államok termelik, még pedig az összes termelés 64 százalékát. Venezuela 10, Oroszország 9 százalékkal következnek, Románia és Mexikó 3—3 százalékkal részesednek, a többi termés pedig feloszlik Ecuador, Bolívia, Argentína, Peru, Kis-Ázsia s néhány európai állam között.

Ez a földrajzi megállapítás azonban nem jelent semmit, mert a világpolitika és világpolitikát kezében tartó világkereskedelem az olaj terén nem ismer országhatárokat, a hatalom azé, aki az olajforrásokat a kezében tartja. Az olaj birtoklása felett két hatalmas vállalat viselkedik: az egyik a Standard Oil Company, a másik az angol érdekeltséggel egybekapcsolódott hollandi Royal Dutch-Shell. Ez a két vállalat természetszerűleg nemcsak a tőzsdéken küzd egymás ellen, hanem az őket támogató államok fegyveres erejére is támaszkodik.

A harc tulajdonképpen Anglia és Amerika között folyik, még pedig egyelőre Anglia hátrányára, mert Amerika a mai becslés szerint korlátlan olajmezők felett rendelkezik, míg Anglia nagyon is pontosan meghatározható mennyiségű olajat termelhet.

Egy háború esetén annak a félnek kell győznie, amelyik el tudja vonni a másiktól a hadyieléshez szükséges olajat és egészen kétségtelen, hogy a diplomácia mesterkedései ma főképpen a nyersanyag biztosítása körül forognak és ezek között a nyersanyagok között első

helyét foglalja az olaj.

Hogy milyen fontos bevételi forrása az Egyesült Államoknak a kőolajtermelés, arra beszédes bizonyíték Oklahoma állam. Az oklahamai kormányzó 3000 kutat záratott le csak azért, hogy a termelést csökkentse és ezáltal főleg a benzín árát emelje. Az ok: a petroleum kutak és a finomítók tulajdonosai az eladott áruk ára után tartoznak adót fizetni.

A legújabban felfedezett olajország Bolívia, Bolíviában rengeteg lehetősége mutatkozik az olajtermelésnek, viszont a bolíviai helyi viszonyok rendkívül megnehezítik a kitermelést. Nincsenek utak és nagyon kevés a vasút, az áthághatatlan hegyek között nemcsak a kitermelt olaj elszállítása ütközik mérhetetlen nehézségekbe, hanem a kutak nyitásához szükséges anyagok odaszállítása is.

A Standard Oil Company mégis bérbevette ezeket a területeket, mégpedig elég súlyos feltételek mellett: a társaság körülbelül 25 millió dollár költséggel megépíti a szükséges utakat, 55 éven keresztül 11 százalékát adja a kitermelt olajmennyiségnek a bolíviai kormány rendelkezésére, az ötvenöt éves bérleti idő elmúltával pedig az összes kutak és finomító berendezések Bolívia tulajdonába mennek át. És Bolívia ma is az egyetlen állam, amelynek nincs államadóssága.

A benzín és kőolaj mozgatiák most a világ kereskedelmét és a világpolitikát.

Aki rászorul a petroleum, a benzín vagy a benzol használatára, annak eminens érdeke, hogy a termelők haragban legyenek egymással. A magyarázat egyszerű: ha a termelők rossz viszonyban vannak, akkor lenyomják az árakat, mert erős a konkurrencia, az ellenkező esetben kartellt kötnek és azonnal olyan magasra szökik föl termékeiknek az ára, hogy jól megmondolja magát mindenki, mielőtt autót vesz, vagy olajüzemre rendezkedik be, mert az üzemi költség megeszi a befektetett tőkét.

Ismert politikusokat hallgat ki a vizsgálóbíró a nagyváradai Triton-szeszgyár ügyében

Az Universul keresi az okokat, amiért nem avatkoztak bele a hatóságok a gyár ügymenetébe

A nagyváradai Triton-szeszgyár fekete-szesz-panamájával kapcsolatban, az Universul, amelynek liberális orientációja köztudomású, a feketeszesz-visszaélések politikai hátterét keresi. A lap mai számban megállapítja, hogy a Löblé-féle szeszgyár igazgatósági tagjainak névsorában szerepelt dr. Nemes Simon, volt nemzeti-parasztpárti szenátor, akit 1928. októberében választottak be az igazgatótanácsba. Tagja volt az igazgatótanácsnak, az Universul szerint, Dan Sever, volt nemzeti-parasztpárti miniszter is, aki 1928. október 8-án, amikor miniszternek nevezték ki, lemondott igazgatósági tagságáról, azonban ugyanezen a napon bekerült az igazgatóságba testvére, Romeo Dan, aki mind a mai napig tagja annak. Egy másik tagja az igazgatóságnak Crisan György volt államtitkár, aki azonban 1931. június 8-án lemondott a vállaltnál viselt tisztességéről.

— A panama leleplezése óta, — folytatja cikkét az Universul, — házkutatást tartottak a gyár irodáiban és ott egy levelet találtak, amely Nemes Simon dr.-nak volt címezve és, amely a következőképpen hangzott: Igen tisztelt Elnök ur! Sietek tudatni Önnel, hogy elfogadom szóbeli ajánlatát, hogy részt vegyek a Löblé-Triton-féle szeszgyár igazgatóságában. Fogadja köszönetemet megtisztelő ajánlatáért, stb. Nicolae Madgearu". Ez a Nicolae Madgearu testvére Virgil Madgearu volt nemzeti-parasztpárti miniszternek és ezér: nem lehet csodálkozni azon, hogy Madgearu, aki pénzügyminiszter volt annak idején, nem avatkozott bele a Triton-szeszgyár ügyébe.

Az Universul végül megemlíti, hogy Lungociu vizsgálóbíró megidézte a feketeszesz-panama ügyében Nemes Simont, Crisan Györgyöt, Madgearu Miklóst és Reu Illés, volt nagyváradai rendőrkezesét.

Kettészakadt egy tehervonat

A vizsgálat megállapította, hogy a tehervonat személyzete a hibás

Galatiból jelentik: Könnyen végzetessé válható vonatkisziklás történt ma délelőtt Barabosi állomáson. A 313-as számú tehervonat, a mikor befutott az állomásra, két vagonnak az összekötő kapocsa elszakadt és a 22 kocsiból álló szerelvény kettévált. A tehervonat első része még körülbelül vagy husz méterre ment előre, majd megállt. Alig két pillanattal később a vonatnak a hátsó kocsiokból álló része, mely levált, szintén nagy gyorsasággal haladt előre és beleütközött az első kocsiokba. Az összeütközés oly heves volt, hogy 15 vagon, telve áruval, kisziklott és a pályatestet körülbelül 200 méter távon teljesen megrongálta. A kisziklás következtében több személy- és tehervonat csak 4—5 óras késéssel tudott továbbmenni, mert a pályatest kijavításáig a vonatok erre nem közlekedhettek. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a kisziklásért, mely jelentős kárt okozott, a tehervonat személyzete a felelős.

Iskolásgyermek betörőbandája

Bankokat és vállalatokat akartak kirabolni — Kloroformot is találtak a detektívek a banda vezéréinél

Szlatináról jelentik: A szlatinai rendőrség a mai napon nagyszerű fogást eszközölt, amennyiben sikerült ártalmatlanná tennie egy betörőbandát. A fogásnak szenzációja az, hogy a veszedelmes banda nagyrészt iskolás diákokból áll.

Még a múlt hónapban történt ugyanis, hogy ismeretlen tettesek éjnek idején behatoltak a Cristea-féle nagytrafikba, ahonnan közel 100 ezer lej értékű bélyeget és váltót raboltak. A bevezetett rendőri nyomozás azonban semmi eredményt sem tudott produkálni, úgy, hogy pár nap múlva az ügy teljesen feledésbe ment. Azonban ezután nem mult el nap, hogy a városban egy-egy kisebb-nagyobb betörés ne történt volna. Végül is a rendőrség erélyesen kezébe vette az ügyet, mely a mai napra eredménnyel is végződött. Egy névtelen feljelentés

folytán ugyanis a detektívek előállították Tudose Constantin 17 éves és Stefan Mihály 18 éves diákokat, akik a helybeli kereskedelmi iskola növendékei és akikről kihallgatásuk során kiderült, hogy egy, többnyire iskolás gyermekekből megszervezett rablóbanda vezéréi és ők követték el a Cristea-féle nagytrafik kirablását is.

A fiatalok Tudose Constantin még előmondotta a detektíveknek, hogy Truica János nevű nagybátyjától, aki a pénzügyigazgatóság pénztárnoka, az utóbbi napokban átlag 5—6 ezer lejt lopott és azt a banda tagjai kö-

zött osztotta szét. Egyébként tervbe vették, hogy egy-két napon belül kirabolják a Popescu-féle bankot, továbbá egy pár nagyobb vállalatot, azonban ez a leleplezés által most meg-húsult.

Az első kihallgatások után a detektívek még letartóztatták Martinescu Romeo 19 éves szintén kereskedelmi iskolai diákot, aki a bandának a harmadik vezére volt. Ennél nagyobb mennyiségű kloroformot is találtak, mire bevallotta, hogy a banda a közeljövőben egy vonat utasainak kifosztását is tervbevette és erre kellett volna nekik a kloroform. A rendőrség a leleplezett betörőbanda ügyében erélyesen folytatja a nyomozást és már a ma esti órákig több mint tíz fiatalokot sikerült előállítani, a kikkől bebizonyosodott, hogy a bandához tartoznak. Az eset a városban rendkívül nagy fel-tűnést keltett.

Teljesen leégett egy falu Olaszországban

A pápa nagyobb pénzüsszeget osztatott ki a károsultak között. — A kár 100 millió lej.

Rómából jelentik: Katasztrófális tüzvész pusztított ma San Stefano községben (Calabria), ahol gondatlanság folytán egy ház kigyulladt és ennek során az egész község a legutolsó házig porig égett. A tűz a reggeli órákban keletkezett az egyik gazdálkodó házában, ahol egy szalmakazal kigyulladt és ettől az egész épület tüzet fogott. A kivonult községbeli tűzoltóság a maga primitív felszerelésével nem volt képes a tüzzel megbirkózni, mely egyre terjedt úgy, hogy rövid félóra leforgása alatt már több mint 30 ház a hozzátartozó gazdasági épületekkel, lángokban állott. A tűz rohamos tovaterjedését erősen siettetette az éppen akkor dühöngő sirocco-szélvész is. Nem telt bele másfél óra és az egész község hatalmas lángtengerben állott úgy, hogy a több helyről is kivonult tűzoltóságok teljesen tehetetlenül állottak a pusztító veszedelemmel szemben. A katasztrófa színhelyére a községtől 30 kilométerre fekvő Reggio Calabriából nagy tűzoltó különítmény ment ki a helyszínre és mintegy 12 órai emberfeletti munka után sikerült a tüzet lokalizálni, azonban ekkorra már a község valamennyi háza elhamvadt, mivel azok nagyrészt fából voltak építve. Az elemi csapás színhelyére a hatóságok több század katonaságot vezényeltek ki, akik a leirhatatlan pánikban a rendet fenntartás. A hatóságok több ezer hajléktalanná vált család felszegélyezésére segély-akciókat szervezett. A pápa egyébként megbízta a Reggio Calabriali püspököt, hogy a hajléktalanná vált lakosság között egy nagyobb pénzüsszeget osszon ki. A tüzvész által keletkezett kár meghaladja a 100 millió lejt.

Félreértett rendelet miatt ma délelőtt 11 óráig senkit sem engedtek be a városházára

Radu Cornel dr. interimár bizottsági elnök nyilatkozata

Az interimár-bizottság elnökének tegnap kiadott rendelete, mely szerint a városháza épületébe a közönségnek nem szabad délelőtt 11 óráig bemenni, ma reggel nagy zavart idézett elő.

Már tíz óra tájban százával tolongtak az emberek a városháza főbejárata előtt, akiket a portás kivétel nélkül elutasított. A tömegben nagyon sokan voltak olyanok, akik születést, vagy halálozást akartak bejelenteni, azonban a portás mindenkinek azt mondotta, hogy csak 11 óra után lehet az épületbe belépni.

Végre 11 órakor, amikor már szabad volt a bemenet az épületbe, a legtöbb ember nem tudta elvégezni ügyes-bajos dolgát, mert akkorra a tisztviselők nagyobb része már a napi jelentésekkel a polgármesteri előszobában tartózkodott.

Az Aradi Közlöny munkatársa a kiadott rendelet ügyében és annak teljesen fonak végrehajtásáról kérdést intézett dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnökhöz, aki a következőket mondotta:

— A rendeletet azért voltam kénytelen kiadni, mert többször tapasztaltam, hogy nagyon sok olyan egyén tartózkodik a városháza épületében, akiknek semmi dolguk nincs itt. Azután vannak olyanok is, akik kaszinózni jönnek egyes hivatalokba és ezzel teljesen feltartják az illető tisztviselőt a munkájától.

— Természetesen az olyan egyéneknek, akiknek hivatalos ügyeik vannak itt, azoknak bármikor be lehet jönni. Erre nézve utasítást adtam már a portásnak, aki ma rosszul értelmezte a kiadott rendeletet.

Egyébként ma délután Voiteanu polgármesteri titkár összehívatta a városházi szolgákat és kioktatta arra, hogy kell a hivatalos ügyekben itt tartózkodó közönséggel viselkedni.

Zeneakadémiai növendék és orvostanhallgató tragédiája Pesten

Budapestről jelentik: Junger Angéla zeneakadémiai növendék három napi kínos szenvedés után, tiltott műtét következtében meghalt. Halála előtt az orvosoknak csak annyit mondott, hogy egy képesítés nélküli orvos hajtotta rajta végre a műtétet. Az orvos nevét azonban már nem volt hajlandó elárulni.

A budapesti főkapitányság a leány halála után az ügyben bevezette a nyomozást és megállapította, hogy a leány könyörgésére a műtétet egy Feiler Emil nevű, harminc éves, nős orvostanhallgató hajtotta végre. Feiler elő akarták állítani a rendőrségre és ezért felkeresték lakásán. Itt azonban egy óvatlan pillanatban Feiler revolvert rántott elő és azzal mellbelőtte magát. A mentők a súlyosan sérült orvost beszállították a kórházba, ahol Feiler halála előtt a következőket mondotta:

— Megérdemelem sorsom... bár önzetlenül akartam segíteni...

Rövid szenvedés után aztán meg is halt. Junger Angéla egyébként szlovenszki származású volt és egy évvel ezelőtt került Budapestre. Zenei körökben nagy jövőt jósoltak a fiatal leánynak és özvegy édesanyja azért küldte fel Budapestre, továbbképzés végett.

Sipőcz Jenőné drómai nyilatkozata

a megismerkedésről, házasságáról és a tragikus fordulatról —

„Hát ki vagyok én, hogy idáig súlyedtem?” — Nem hiszi el a történeteket addig, amíg Sipőcz Jenő maga nem nyilatkozik:

— „Ha én mindent elmondanék, abból nagy baj lenne” —

A meggyötört uriaszony szereti férjét és bizik benne

Házasság ritkán keltett nagyobb bonyodalmat, mint Sipőcz Jenő dr. budapesti polgármesteré. Az ötvenhárom éves agglegény polgármester nősülése megmozgatta egész pártját, amely a polgármesteri széke ültette s amely a házasság nyilvánosságra jutása után mindent elkövetett, hogy Sipőcz Jenő dr.-t elválassza feleségétől, akinek csupán az az egy büne volt, hogy zsidó származású.

Ugylátszik, hogy Sipőcz Jenő a koncentrikus támadások levették lábáról és inkább deferált párthívei kívánságának, minthogy szívére hallgatott volna. Egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy elvállik feleségétől és erre okul azt hozta fel, hogy „tévedett a személyben”. Ez a tévedés állítólag az, hogy Sipőczné első férjének halála után megegyeszer férjhez ment, amelyről a polgármester csak most szerzett tudomást.

A nem várt bonyodalmakat elidéző házasság körül már mindenki nyilvánított véleményét, csupán az egész ügynek főszereplője, Sipőcz Jenő nem. Ujságíróknak nem sikerült a közelébe jutnia, letagadtatta magát, akár telefonon keresték, akár személyesen.

Végre most sikerült nyilatkozatra bírni Sipőcz Jenőné. A beszélgetés előtt cigarettára gyújt, aminek rögtön magyarázatát is adja:

— Ez tartja még bennem a lelket! Mert hogy min mentem keresztül az utolsó napok alatt, azt csak a jó Isten tudja. Hát mi vagyok én? Ki vagyok én, hogy idáig súlyedtem? Én, aki tízenyolc esztendő óta azt sem tudtam, hogy mi az a társadalmi és vallási kérdés, most ennek a középpontjába kerültem. Olyan emberrel éltem együtt, aki a társadalom egyik legelső embere volt. A Park Klubban, az Országos Kaszinóban fordultam meg, mágnasszonyok között, csak egyet telefonáltam és jöttek ebédre, vacsorára. És most itt vagyok! Nem is hiszem, hogy ez megtörténhetett velem. Hogy engem kifogásolni merészelnek társadalmi szempontból.

Egy pillanatra ököbe szorul a keze s így mondja:

— Rémes lenne, ha kikezdenének velem! De nyomban szelidebb lesz a hangja, amint Sipőczről beszél:

— Szegény Jenő, úgy van beállítva, mint egy tehetetlen báb. Igen! Azt az egyet domborítsa ki, hogy semmi sem áll úgy távol tőlem, mint az, hogy magam valakinek a nyakába varrjam. Erre nekem semmi szükségem nincs.

Majd elgondolkozva teszi hozzá:

... Nem. Nem lehet az, hogy olyan mély érzés, mint ahogyan Jenőm irántam érez, két nap alatt kihűljön. Ezt nem lehet elkenni.

Könnycsordák jönnek ki szép, világoskék szeméből s így mondja, mint egy vallomást:

— Istenem, szerettem és szeretem őt változatlanul. Nem tehetek róla és Jenő sem tehet. És most, mégis úgy vagyok beállítva, mint egy... hogyan is mondjam... nem uriaszony. Kompromittálva érzem magamat!

Majd szó kerül arról, hogy minő körülmények között ismerkedtek meg. Mintegy másfél évvel ezelőtt — mondja Sipőczné — valami hivatalos ügye volt elintézni való. Sipőczhez utasították, akit addig nem is ismert, akihez nem is akart elmenni, csak hosszas biztatás után. Sipőcz rendkívül előzékenyen fogadta s kérelmének eleget is tett. Azután külföldre utazott és sokáig nem találkozott a polgármesterrel.

Amidőn hiazatért, egy alkalommal Sipőcz egy politikai beszédét hallgatta végig. Nagyon tetszett neki a polgármester politikai fejtegetése és ez a beszéd volt a további barátság tulajdonképeni elindítója.

— A beszéd után gratuláltam neki — mondja Sipőczné — és meghívtam egy csésze teára.

Ettől fogva a polgármester sűrűn fordult meg a vendéglátó uri háznál, megindult a levelezés és a két ember rövidesen megtalálta a szellemi és lelki közösséget.

Arra a kérdésre, hogy mikor beszélt a férjével, kitér belőle a zokogás.

— Nem hiszek az egészségtől semmit. Amit a politikai vezérek beszéltek eddig. Nem hiszem addig, amíg ő maga meg nem írja nekem, vagy el nem mondja személyesen.

Aml pedig a felhozott állítólagos okot illeti... hogy tévedett a személyben... Nem értem ezt... Tudott ő rólam mindent! Ismert engem alaposan, ismerte még a családi összeköttetéseimet is. Sőt még ismerte azt az igen előkelő társadalmi állású urat is, aki megkérte a kezemet és aki sokkal klerikálisabb körből való, mint ő. Mondotta is, hogy ne menjek ahhoz feleségül, hanem legyek az ő felesége.

Majd a legutolsó bécsi találkozásról beszél.

— Pénteken találkoztunk. De nem, nem, erről nem beszélék. Hiszen az utolsó pillanatban ő mégis csak meg fogja gondolni magát. Ha nem gondolja meg, akkor majd látni fogja, hogyan megy tönkre a párja... Mert én nem kerestem a házasságot...

Azt pedig, hogy közöttünk mi történt, nem fogom elmondani. Váloperről azonban nem volt szó közöttünk. Én pénteken mentem el Bécsbe

Az aradi katolikus gimnázium növendékeinek száma emelkedett

Megkezdődött a nyilvánossági joggal felruházott intézet tanéve — Harmino százalék a szaporulat — Fischer Aladár igazgató nyilatkozata

Szeptember elseje... Ez a dátum, ha nem is hivatalosan, már az őszt jelenti és ezzel együtt az iskolákban a tanítás kezdetét. Az aradi középiskolákban a miniszterium rendeletének értelmében ma hivatalosan kezdetét vette a tanítás: meg volt a Veni Sancte és a diákok a három hónapos pihenés után, ismét hónapok alá veszik könyveiket, füzeteiket és reggel nyolc órakor újra megszólal az iskolák folyosóin a tanítás kezdetét jelző csengő.

Az aradi katolikus főgimnázium számára ez a dátum: 1931. szeptember elseje, új évet jelent. A mai napon vette kezdetét a nyilvánossági joggal felruházott katolikus főgimnázium tanéve. Hogy mit jelent az a tény, hogy nyilvánossági joggal felruházott gimnázium, azt nem kell bővebben magyarázni, mert mindenki, aki figyelemmel kísérte ennek az intézetnek az életét, jól tudja azt, hogy alig tíz év alatt ezerről nyolcvanra apadt a katolikus gimnázium tanulóiinak a létszáma. Az eddigi helyzetnek gyökeres megváltozását, egy új éra kezdetét jelenti Iorga miniszterelnöknek az az intézkedése, amellyel az aradi katolikus főgimnáziumnak visszaadta nyilvánossági jogát.

A diákok, akik ma résztvettek a megnyitó istentiszteleten, mintha jól tudnák ezt. Mindannyian több önbizalommal, több reménnyel indulnak az új tanév elé, amelynek során már nem kell rettegniük a félelmi irásbeli vizsgától és az évvégi vizsgálatoktól előtűk ismeretlen tanárok előtt.

Az új tanévről az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Fischer Aladár főgimnáziumi igazgatóval, aki a következőket mondotta:

— Annak következtében, hogy az intézet megkapta a nyilvánossági jogot, máris többet irakoztak be ebben az évben a gimnáziumba,

és azután találkoztam vele, mikor már ő Bednárzzal tárgyalt. Válsról nem volt közöttünk szó. Valami történt... De erről nem lehet beszélni.

Majd megint a polgármester szavai jutnak eszébe, aki „tévedett a személyben”.

— Miért mondja ő ezt? Miért? Hiszen számtalanszor mondotta nekem:

— Urinő vagy ha parancsolsz, urinő vagy ha beszélsz és urinő vagy ha cselekszel, mert urinőnek születtem!

— Ezt mondta nekem és ezt írta még júniusban is egyik levelében. Hát akkor miért mondja, hogy „tévedt a személyben”. Hogy lehet az, hogy ő tévedett?...

— És most, mikor Bécsben találkoztunk, nem tudom, honnan vette, de minden előzmény nélkül azt mondta nekem:

— Én azt hallottam, hogy te Karsay halála után megegyeszer férjhez mentél.

— Azt feleltem, hogy ha nem volnék siró kedvemben, hát ezen csak nevetni tudnék. Hogy mondhat ő ilyet? Hiszen jobban ismeri az életemet, mint talán én magam.

— Oh, itt nagyon sok mondanivalóm lenne még nekem. — Ne adja az Isten, hogy sor kerüljön arra, hogy én mindezeket elmondjam, mert ebből nagy baj lesz. Miért kellett ezt nekem mind végig szenvednem? És mi vár még reám?

Erre vár most feleletet Sipőcz Jenőnél nemcsak az egész magyar főváros, hanem egy tökéletes uriaszony, aki uri társaságban, uri módon ismerkedett meg egy uriemberrel, aki megkérte a kezét s akinek igent mondott. Hogy ebből ilyen kavarodás keletkezett, arról igazán nem tehet ez a szép asszony. Akinek igaza van? miért kellett neki idáig jutnia?

WIENER MESSERE igazolványok és vasuti jegyek **Sándor Ferenc** nemzetközi menetjegyirodájában.

mint az elmúlt esztendőben. A szaporulat mintegy harminc százalékra tehető. Az elmúlt évben nyolcvannégy növendéke volt az intézetnek, míg az idén a diákok száma meg fogja haladni a száztíz. Ez a szaporulat reméljük, hogy az elkövetkezendő években növekedni fog és hogy fokozatosan, évről-évre nagyobb lesz a gimnázium növendékeinek létszáma. A tanítást egyelőre a régi épületszárnyban kezdjük meg, mert az újonnan épített rész még nem készült el teljesen. A javított vizsgákat már a közeli napokban megtartjuk és harmadikán ténylegesen is kezdetét veszi a tanítás.

Káosz a személyazonossági igazolványok megszerzése körül

Dr. Radu Corneli nyilatkozata

Az aradi városházán furcsa káosz uralkodik a személyazonossági igazolványok megszerzése körül. A városi tanács július 26-án olyan határozatot hozott, amely szerint a személyazonossági igazolványok megszerzéséhez illetőségi bizonyítvány is szükséges. Ezt a határozatot az interimár bizottság nem helyezte hatályon kívül, de ezzel szemben az a helyzet, hogy a személyazonossági igazolványok váltásakor egyesektől kérik az illetőségi bizonyítványt, másoktól nem.

A lakosság körében természetesen emiatt nagy felzúdulás van, mert nem tudja magát senki sem mihez tartani. A törvény az, hogy nem kell illetőségi bizonyítvány a személyazonossági igazolványhoz. Az Aradi Közlöny munkatársa ebben az ügyben kérdést intézett dr. Radu Corneli interimár bizottsági elnökhöz, aki kijelentette, hogy erről a kérdésről még nem informáltatta magát, de néhány napon belül utána néz a dolognak és a törvény rendelkezése szerint fog intézkedni.

Dr. Janovics Jenő Aradon

Nyilatkozik az Aradi Közlönynek az aradi magyar színházról — Tárgyalások a városházán — Folyamatos előadások a főszezonban — Az aradi szezon szeptembertől februárig tart

Ma délelőtt a fél egy óras vonattal Aradra érkezett dr. Janovics Jenő kolozsvári színigazgató, hogy a szűkebbkörű színbizottsággal tárgyalást folytasson. A tárgyalás csaknem két órán keresztül tartott, melyen dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnökön és dr. Janovics Jenőn kívül báró Andreyi Lajos és iltői Adler Tibor is résztvettek. Az ankét után az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott dr. Janovics Jenővel, aki a következőket mondotta:

— Azt tudják Önök is — szölte Janovics dr. — hogy én csak egy egyszerű kérvényben pályáztam meg az aradi színiévadot. Művészi programot nem adtam és nem is fogok adni, mert hosszú éveken keresztül azt tapasztaltam, hogy a nagyhangú program nemcsak hogy nem teljesíthető, hanem még ellenszenvet is vált ki. Dr. Radu Cornel polgármester ur *ervenes hívására jöttem ma ide Aradra*. Amikor a pályázatomat benyújtottam, azért nem jelentem meg személyesen, mert nem akartam úgy felütni, mintha kortes-utra jönnék híveket toborozni.

Biztosítva van a főszezon

— A mai megbeszélés is csak inkább informatív jellegű volt. A városnak az az álláspontja, hogy a téli főszezonban folyamatosan előadásokat kell tartani. Nos hát én ennek meg tudok felelni, mert Arad—Temesvárnak külön operett-társulatot szervezek és mondjuk havonként nyolc előadásra lehozom a prózai együtttest is Kolozsvárról. A szezonnak a város kikötése szerint októbertől februárig kell tartani, még pedig heti minimális négy előadással. A hét hátralevő három napján pedig Temesváron játszanánk.

— Csak az a kérdés direktor ur, hogy Temesvár mit szól ehhez a kombinációhoz?

— Ez körülbelül már el van intézve. Pár héttel ezelőtt úgy Aradról mint Temesvárról olyan írásbeli értesítést kaptam, hogy a város megelégszik két, illetve egy hónapos szezonnal. Természetesen most meggyőződtem, hogy ez nem egészen így van, de azért nagyon szépen össze lehet egyeztetni az érdekeket és kívánalmakat.

— Én a város kívánságait, melyet a polgármester ur tolmácsol, abban az esetben, ha megkapom a színház bérletét, a minimálisnak tekintem. Ennél sokkal többet fog kapni. Elgondolásom szerint úgy Aradon, mint Temesváron folyamatos főszezon lehet tartani. Aradon októbertől februárig, Temesváron februártól májusig. Természetesen szezon közben is átrándulnánk két-három napra egyik városból a másikba, vagy prózai, vagy pedig operett-társulattal.

— Nem jelentene ez túl nagy anyagi megterhelést?

Staggione prózai társulat

— Nem. Még pedig azért nem, mert az arad—temesvári társulat vagy Aradon lakna négy hónapig, vagy Temesváron. Csak egy-két elsőrangú erőt, mint primadonnát, vagy bonvivánt kell néhányszor a kolozsvár—nagyvárad társulattól leutaztatni, míg a társulat többi része egy helyen volna. Vagy Aradon, vagy Temesváron. Egyedül a prózai társulat utazna szinte állandóan Kolozsvár—Nagyvárad—Arad—Temesvár között. De ez sem jelentene különösebb pénzbéli megterhelést.

— Abban az esetben, ha direktor ur kapja meg az arad—temesvári bérletet, egyedül intézné ennek a két városnak is a műszaki és adminisztrációs ügyeit, vagy pedig szó lenne egy Szendrey-kombinációról?

— A Szendreyvel való kapcsolatot én nem tudom vállalni. Ilyen irányu megbeszélést én senkivel sem folytattam és a polgármester ur sem tett ilyesmire említést. Aradról kizárólag a társulatom nőjéhez arányított tehetséges színészeket, a műszaki személyzetet és esetleg a zenészeket venném kombinációba.

— A társulatok szervezését már megkezdte direktor ur?

— Sajnos, nem. Harminc éve ez az első eset, hogy még nincs társulatom. Azonban a szervezés nem okoz különösebb gondot. Erdélyben meglehetősen jó színész-anyag van és még Magyarországról is hozatok annyit, amennyire szükségem lesz és amennyit a minisztérium engedélyez.

— Egyelőre tehát ez a helyzet. A polgármester ur azt mondotta, hogy a végleges döntést a pénteki interimár-ülésem fogják meghozni. Én nem várom itt be a döntést, mert sürgős dolgaim miatt még ma délután hazautazom Kolozsvárra. Dr. Radu Cornel polgármester ur megígérte, hogy az eredményről azonnal értesíteni fog.

— Milyen a benyomása az eredményt illetően?

— Tudja Isten. A megbeszélés nagyon közvetlen, meleg hangulatban folyt le. Azt hiszem, hogy meg fogom kapni az aradi színház bérletét is...

— Nem az üzleti szempont vezet — mondotta bucsuzóul. — hanem az erdélyi magyar színészetért való aggodalom és az iránta érzett rajongó szeretetem. Egész életemet ennek a szent célnak áldoztam és talán valami szerepem is van az erdélyi magyar színészet történetében.

Jászi Oszkár és Szende Pál látogatása Maniu Gyulánál

Akik Aradon váltak el, hogy 13 év múltán Badacsonyban találkozzanak újra. Miről tárgyaltak Maniu vendégei? Három „régis ismerős”...

Maniu nyilatkozik Jászi és Szende látogatásáról

Kolozsvárról jelentik: Néhány nappal ezelőtt adott hírt az Aradi Közlöny arról, hogy Jászi Oszkár Romániába készül. A szomorú emlékeztető 1918-as magyar köztársasági kormány volt miniszterei: Jászi Oszkár és Szende Pál a napokban valóban megérkeztek Badacsonyba. Maniu Gyula szilágymegyei birtokára, ahol egy napon keresztül a volt nemzeti-parasztpárti miniszterelnök vendégei voltak. Hír szerint a vendéglátó házigazda és a vendégek hosszasan tanácskoztak egymással.

Ez a látogatás a szenzáció erejével hatott. Az állomáson Maniu Gyula várta vendégeit, akikkel a családi kuriába hajtattak. A tanácskozások és beszélgetések egész napon át tartottak és este a két vendég elutazott. A látogatás talán titok marad, ha a Patria, mely a nemzeti-parasztpárt erdélyi féléhivatalosa, nem közli a hírt. Természetes, hogy a Patria kommentárokkal is fűszerezi az érdekes látogatás célját. A lap szerint Jászi és Szende Maniuvál a nemzeti-ségi kérdéssről tárgyaltak. Jászi abban reménykedik, hogy Magyarországon rövidesen rezsimváltás áll be, amikor ismét szerephez jutnak. Éppen ezért felkeresik az egyes európai államokat, hogy már most megegyezzenek a nemzeti-ségi kérdésben.

A Patria közlése feltűnést keltett és nem természetesebb, hogy a látogatás éle a nemzeti-parasztpárt ellen fordult. Hivatalos román körök furcsának találták a volt forradalmi miniszterek badacsonyi tartózkodását éppen a mai helyzetben, amikor a nemzeti-parasztpárti körökből pengetnek autonomista hangokat és arra utalnak, hogy Maniu régi kapcsolatokat akar felújítani.

Maniu a vendégeinek távozása után Kolozsvárra utazott, ahol az újságírók kérdéseire a következőkben ismertette Jászi Oszkár és Szende Pál badacsonyi látogatásának történetét:

— Jászi Oszkár és Szende Pál valóban meglátogattak, azonban ennek a látogatásnak

Szeptember hatodikán és huszadikán

250.000, 100.000, 50.000 lejes főnyereményeket húzzák ki a Kolozsvári Mentő Sorsjáték negyedik és ötödik húzásán. 100 vagy 50 lejes sorsjeggyel már a közeli napokban gazdag ember lehet. Minden sorsjegy részvesz az összes húzáson. Főnyeremény 1.000.000 Lei. Sorsjegyek mindentől kaphatók, postán is megrendelhetőek 19 Lei portóköltés hozzáadásával.

Főbizományos: ECKSTEIN TIVADAR
Arad, Str. Vidra No. 1.

Központi Sorsjegy Iroda Cluj, Str. Memorandului 16.

Dr. Janovics Jenővel folytatott beszélgetés után felkerestük dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnököt, aki kijelentette, hogy dr. Janovics a szűkebbkörű színbizottság előtt körvonalazta programját, illetve ismertette művészi szándékait arra az esetre, ha az aradi színiszezon idei bérletét megkapja.

— Hogy ki lesz a színigazgató az idei szezonban Aradon, azt még én sem tudom — mondotta Radu dr. — de ígérem, hogy az interimár-bizottság választásával mindenki meg lesz elégedve.

semmitéle jelentőséget nem szabad adni. Jászi Oszkár, aki az egyik amerikai egyetem tanára, hetekkel ezelőtt levelet írt nekem és abban kifejezte azt a szándékát, hogy meg szeretne látogatni. Természetesen azt válaszoltam, hogy nagyon szívesen fogadom és bármikor rendelkezésére állok. Így történt, hogy Jászi Oszkár Szende Pál kíséretében Badacsonyba érkezett és félnapig házam vendége volt.

— Kegyelmes uram, ennek a látogatásnak különös politikai jelentőséget tulajdonítanak. Szabad érdeklődnünk, hogy miről tanácskoztak?

Maniu Gyula elhárító kézmozdulatot tett és határozott hangon mondotta:

— Politikáról nem volt szó. Én visszavonultam a politikától, Jászi egyetemi tanár, Szende Bécsben újságíró, tehát nem is politizálhattunk. Tárgyalások nem voltak, azonban Jászi, Szende és köztem olyan belső kapcsolatok léteznek, amelyeket a történelem új útját sem tudtak elhárítani. Vegyék úgy, amint volt. Két régi ismerős meglátogatta olyan ismerősét, akit évek óta nem láttak. Politikáról nem volt szó. Elbeszélgettünk a multról, a múlt küzdelmeiről, a jelenről és mindarról, amiről három intellektuel beszélhet. Semmi más nem történt... Pusztán udvariassági aktus volt...

Az aradi mozik mai műsora

Előadások 5, 7 és 9 órákor.

CENTRAL MOZGÓ: AMERIKA LEGJOBB LOVASA. (A tűzlovás) Hangos vadnyugati dráma. A főszerepekben: Ken Maynard és Silver, a fehér csodáló izgalmas cselekmény és stilszerű zenei aláfestés emeli e filmet a legjobb műsorok közé.

ELLE MOZGÓ: Repriz. KELET TITKAI. A főszerepekben: Ivan Petrovich, Marcelle Albani és Agnes Peterson. (Előadások 7 és 9 órákor.)

GRADISTE MOZGÓ: TAI MAHAL. Egy nagy szerelem siremléke. Főszereplők: Himansu Rai, Charu Roy és Enakshi Rama-Rau. (Előadások 7 és 9 órákor.)

H I R E K

Csodabogár az aradi déli korzón

Ma tűnt fel először az őszi verőfényben a sükérező, divatos toalettektől tarkálló déli korzón ez a csodabogár. Egy magas, feltűnően elegáns, barnaruhás hölgy fején himbálózott. Ahogy szembejött velem, csak egy kackiás, lengedező fehér toll látszott a baloldali hajválaszték felett. Amint közelebb jött, jobban szemügyre vettem, a kacér kis tollbokrétá egy barna filc kalapka egyetlen disze volt. A kalapka szó nem elég kényeztetés, becézés, hiszen ez az új divat-csodabogár még a kalapocskák mértékét sem üti meg. Csak éppen hogy a fej tetejét díszíti, elől amúgy betyárosan a halszemre húzva. Ez a furcsa kis jószág igazán nem mindennapi feltűnést keltett az aradi korzón. Gazdája hősiessé állta a csodálkozó, bámsz pillantások keresztüztét és büszke tartással sétált a déli napsütésben. Szeme csillogásán látszott: tudta, hogy ő ma a korzó szenzációja. S ezt a nem mindennapi dicsőséget az a hetyke kis jószág szerezte meg neki.

Az új kalap. Egyenesen Párisból jött. A párisi Grand-Prix-t szinte forradalmat idézett elő. Worth, Pathou, Chanel mannekinjei vonultak fel először ilyen apró betyár-kalapokkal. A siker óriási volt! Ez legalább valami új, valami extra, különleges! Az asszonyok elragadtatva foglaltak a masaműdüzletek kirakatai előtt. Az új kalap jött és hódított... Pedig nem is új, hiszen a múlt századvégi elfakult portrékon láthatjuk, amint a kékruhás hercegnő kilovagol és éppen ilyen kis tollbokrétás, rózsasándoros kalap kacérkodik a fején. Hiszen semmi sem új a nap alatt s a divatkirályok is csak a letűnt idők dicsőmélódjából kótorásznak elő valami újat, különlegeset, amivel aztán felidézlik a forradalmat a divat terén. Eddig a ruhához vették a kalapot, de most Worth mester kis betyár-süvege azt diktálja, hogy a kalaphoz veszik a ruhát. Tehát jön a lovagló-ruha! Hölgyeink elegáns lovagló-dresszben fognak sétálni a Marosparton, a korzón, csokoládézni a cukrászdában, vagy bevásárlásaikat végezni. Csak egy nagy baj van! Senki sem meri egyelőre feltenni, kimenni vele az uccára.

Akadnak ugyan merész uttörők, egy-kettő-három, de a legtöbb uriaszony, urilány még csak el-el nézegeti, gyönyörködik benne és azt mondja: „Előbb vegye fel más, miért én kezdjem?” No meg áldozatot is kell hozni a divatért: a hosszú hajhoz sehogy sem megy az új kalap! Nyakig, vállig érő fürtök teljék a fodrász ollójára várnak s csak azután jöhet a divatos kalap, a divatosan lenyírt karakter-baba feje. Párisban már napok óta mást sem csinálnak a fodrászok, csak nyírnak. Szőke, barna, vörös, fekete fürtök szőnyege borítja a fodrász szalonok parkettáit, sötét fehér is. Bár fiatal ma minden asszony, de ettől a kalaptól mint Párisból hírlik, csodákat várnak, a visszafiatalodás csodáját! Ha ilyen hírek előzik meg az őszi divat új kalap-kreációját, akkor bizonyára Aradon is nagyon hamar sáskamódra el fog szaporodni ez az új divat-csodabogár.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Változókonv. kissé szeles, meleg idő várható, helyenként még esővel, záporokkal.

— A feketegyarmati tüzkárosultak érdekében dr. Barabás Béla, a Magyar Párt elnöke által közreadott felhívás folytán már az első napon a következő adományok folytak be:

Juhász Gábor	500 lej
Dr. Barabás Béla	300 lej
Özv. Sárga Károlyné	200 lej
Saleó Béla	200 lej
N. N.	200 lej
Összesen	1400 lej

További szíves adományokat elfogad a Magyar Párt irodája, Str. Romanulni 8. sz. a.

— **Ciungan Aurel az aradi mozik műszaki igazgatója.** Az interimár-bizottság Abaffy György dr. helyére Ciungan Aurel nevezte ki a mozik műszaki igazgatójává. Ciungan Aurel eddig a személyazonossági igazolványok kiállítás hivatalának vezetője volt és szeptember 5-én foglalta el új hivatalát.

A Lőrinczy-ügy újabb szenzációja

Letartóztatták Bodnár Bélát, az Auto-Glob tulajdonosát — Lőrinczy Mózes titkos fókjában kompromittáló iratokra akadtak

Kolozsvárról jelentik: A Lőrinczy-ügyben ma szenzációs fordulat állott be. Az ügyészség utasítására hétfőn délután négy órakor az Auto-Glob helyiségében letartóztatták Bodnár Bélát, az Auto-Glob tulajdonosát.

Az utóbbi napokban is Pastia vizsgálóbíró vezetésével tovább tartott a nyomozás. Átkutatták Lőrinczynek titkos irattárát s az iratok között, olyan nyomonra akadtak, amelyek szerint Lőrinczy Mózesnek, a megszokott banktisztviselőnek titkos szerződése volt Bodnár Bélával. Ezen a nyomon folytatták a kutatást és a mai nap folyamán az ügyészség valóban

ráakadt a titkos szerződésre, amely állítólag súlyosan kompromittálja Bodnár Bélát.

Az ügyészség azonnal utasítást adott a rendőrségnek, amelynek a képviseletében detektívek mentek ki az Auto-Glob helyiségébe és Bodnár Bélát azonnal Filipescu főügyész és Pastia vizsgálóbíró elé vezették. Bodnár Bélát azonnal kihallgatták s a vizsgálóbíró végzése alapján vizsgálati fogságba helyezték. Bodnár Béla ügyvédje utján az előzetes letartóztatás ellen felelőzetet jelentett be. Holnap, vagy holnapután fog foglalkozni a törvényszék vádtanácsa Bodnár Béla felelőzetével. Addig mindenesetre az Auto-Glob tulajdonosa vizsgálati fogságban marad.

Diáksapkák

Ma a város uccáin ismét feltűnnek a diáksapkák. Könyvekkel, aktatáskákkal, tömbökkel a hörnök alatt özönlött az iskolák felé a diákság. Ma kezdetét vette hivatalosan a tanév. A diákok a megyéből, sőt az ország távolabbi részeiből is visszatértek Aradra az iskolaév kezdetére. A vakációnak vége, barnára sült, piros pozsgás arccal és szemükben az új munkakedv, tudnivaló gyás örömevel siettek az iskolába, hogy neki-lássanak a tanuláshoz. A templomokban Venti Sancte-re kondulnak a harangok és a sok serdülő nebuló reménykedéssel szívében kéri a Mindenhatót, hogy az év munkája eredményes legyen, hogy előre haladhassanak, mielőbb ki-kerülhessenek a küzdelmekkel teli életbe.

Nincs a teremtésben nyertes csak én: Nyertem a Zsidó Korházak sorsjegyén!

— **Eljegyzés.** Ritter Böskö (Berechiu), Farkas Imre (Cluj) jegyesek.

— **Tormay Cecil kiáltványa a magyar asszonyokhoz.** Budapestről jelentik: A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének hivatalos lapja szeptemberi számának vezető helyén közli Tormay Cecil kiáltványát a magyar asszonyokhoz.

BAUER URILEÁNY-OTTHON

Jósa-fürdő 86. BUDAPEST legmodernebb internátusa közép- és főiskolai hallgatók részére. Napos, világos uccai szobakkal, központi fűtés, Allandó meleg víz, olcsó árak, kérjen prospektust.

— **Szünetben a gyermekparalízis-járvány.** A gyermekparalízis-járvány ugy a városban, mint a megyében szünetlően van. A városban már három napja nem fordult elő megbetegedés, míg a megyében egy megbetegedés történt. Tornyai községből tegnap reggel Boldás Károly négyéves gyermeket beszállították az aradi gyermekkorházba. A városi orvosi hivatal által ma kiadott jelentés szerint a gyermekparalízis-járvány a hűvös idő beálltával lényegesen enyhült. Skarlát megbetegedés sem a városban, sem a megyében egy hete nem történt.

Legújabb női kabát szövetek I. SCHUTZ-nál.

— **Csatornázák a Török Ignác-uccát.** A Török Ignác-uccai háztulajdonosok ma küldöttsegileg megjelentek dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök előtt és kérték, hogy a város engedélyezze a Török Ignác-uccai lakóházaknak a városi csatornahálózatba való bekapcsolását. Dr. Radu Cornel a küldöttseg vezetőjétől, Hara Teodor háztulajdonostól átvette a kérvényt és ígéretet tett arra nézve, hogy a kérelmet tanulmányozni fogja. A Török Ignác-uccai lakosok kérelmét az interimár-bizottság ma délutáni ülésén tárgyalta. Rövid tanácskozás után az interimár-bizottság megengedte a csatornázást a hozzáfűzéssel, hogy a Török Ignác-uccai háztulajdonosok a költségek felét tartoznak viselni. A csatornázás körülbelül százezer leibe kerül és a város a rácsú összeget a jövő évi költségvetésbe veszi fel.

— **A honorárium.** Anselm Rothschild frankfurti bankár megbetegedvén, egy híres orvost hivatott. Az orvos megvizsgálta a beteget, majd zsebéből egy fiolát vett elő és azt Rothschild orra alá tartva:

— Vegyen egy mély lélegzetet... és azonnal egészséges lesz.

A bankár ezután megkérdezte:

— Mivel tartozom?

— Ötven arannyal.

Rothschild pénzesládájából elővett egy 50 arannyal telt pénzeszacskót, melyet az orvos orra alá tartva, így szólt:

— Vegyen egy mély lélegzetet... és ki van fizetve.

— **A Ferenc-térre költözött a Iosif Vulcan-uccai németnyelvű elemi iskola.** A Iosif Vulcan-uccai németnyelvű elemi iskolát a városi hatóság átköltöztette a Piata Mihail Viteazul (volt Ferenc)-térre. Az átköltöztetést az fette szükségessé, hogy a németnyelvű elemi iskola helyiségeit szüknek bizonyultak az új tanévben megnyitkozott jelentkezésekhez képest. Az új iskolai év tehát már az új helyiségben kezdődik meg.

Az elegáns világba Gladys a legjobb márka Ha Gladys cipőkrémét használja Cipője a kritikát kiállja.

— **Lelöttek egy határátlépőt.** Az aradi szigurancára ma előállították Galisz János 23 éves medgyesegyházai napszámot, aki Pap József nevű társával együtt átlépte a magyar-román határt. Miután a két fiatalember már Romániában volt, mináketten megdögltek a dolgot és úgy döntöttek, hogy visszamennék Magyarországra. Ekkor azonban a román határőrök észrevették őket és utánuk kiállítottak, hogy álljanak meg. A két határátlépő azonban nem tett eleget a határőrök felszólításának és ekkor a granicsárok utánuk löttek. Galisz a golyó jobb lábán találta, míg Pap József sértetlen maradt és sikerült megmenekülnie. A határőrök Galisz elfogták és miután az aradi kórházban lábát bekötötték, átszállították a szigurancára, ahol őrizetbe helyezték.

— **A Mossóczy-telepl késelés.** Tiplea Sándor dr. vizsgálóbíró tegnap előzetes letartóztatásba helyezte Varga Sándort, aki a Mossóczy-telepen megkéselte Bercsényi Katalint. Az aradi törvényszék ma foglalkozott Varga Sándor ügyével és megerősítette a vizsgálóbíró által kiállított letartóztatási parancsot.

— **Szerelmi tragédia Prágában.** Prágából jelentik: Smichov egyik szállójában megrendítő szerelmi drámában fejeződött be két fiatal élet. Cerny Jaroslav 28 éves mérnök és Knebi Anna 18 éves mozisínésznő tegnap reggel szobát vettek ki a szállóban. Alig egy óra múlva két revolverlövés hangja hallatszott ki a szobából. A szobába behatoló személyzet előtt két holttest feküdt. Cerny mérnök revolverével agyonlötte Knebi Annát, aki a menyasszonya volt, azután pedig önmagát lötte szíven. Cerny Jaroslav és a 18 éves, nagyon szép mozisínésznő néhány hónapja voltak jegyesek. A rossz gazdasági viszonyok következtében Cerny nem tudott megfelelő elhelyezkedést találni és az élet nyomorúsága vitte őket az öngyilkossághoz.

— **Minisztertanács a besszarábiai gazdasági helyzetről.** Bucurestiből jelentik: Ma minisztertanács volt, amelyen a kormány Rascanu tábornok jelentését hallgatta meg a besszarábiai helyzetről és elhatározták, hogy törvényhozási úton rendezik a besszarábiai gazdáknak vetőmagadósságait az állammal szemben.

— **A lengyel színházak bezárták kapuikat.** Warsoból jelentik: A mai napon az összes lengyel ország színházak bezárták kapuikat. A színházak bezárása azzal függ össze, hogy a színigazgatók és a színészegyesület között a fizetések leszállításának ügyében folyó tárgyalások meghiúsultak.

— **Oroszlánok, fehér és barna medvék, amelyeknek az ember parancsol.** Nap-nap után változatlanul nagy érdeklődés nyilvánul meg a néhány nap óta Aradon játszó Illeneb-cirkusz előadásai iránt. Bátran megállapítható, hogy ilyen érdeklődést Aradon még csak nagyon kevés cirkusz tudott kiváltani. És ezen kevesek közé tartozik az Illeneb-cirkusz is, mely minden egyes előadásán zsúfolásig megtelik érdeklődő közönséggel. Az előadás minden egyes száma rendkívül érdekfeszítő. Bizalmas és valamennyi oly elsőrangú precizitással van előadva, hogy a közönség az egyes műsor-számokon nem győz eléggé csodálkozni. Különösen megemlítsük méltó Charles Illeneb igazgató, aki szinte egyedülálló négyes csoportjával, melyben oroszlanok, fehér-, barna- és galléros medvék szerepelnek, produkálja magát. Nagy érdeklődés kíséri Jeanita Illeneb idomitonő mutatványait is, aki kétféle hatalmas bengáli tigrissel végez szebbnél-szebb mutatványokat. Ugyancsak nagy sikerrel szerepel estéről-estére a hatalmas indiai elefánt is, amely hihetetlen produkciókat véggez Charles Illeneb igazgató vezetése mellett, amelynek Aradváros közönsége még csak keveset látott. A kitűnő program keretében, még idegészítő akrobata-mutatványok, cserkész lovaglások és sok egyéb ötletes számok szerepelnek. A kitűnő program és a rendezés kifogástalansága Scheimann Farkas ügyvezető igazgató érdeme.

— **Dr. Cosma Dumitru vármegyei főorvos szabadságáról visszatérve,** rendel 11-12 és délután 3-5-ig. Kálvin János-ucca 6.

— **Zamfiru Korányi Klára zongoratanítását** régi növendékei részére szeptember 15-től, új kezdők és haladók részére szeptember 5-től megkezd. Jelentkezni délután 2-5-ig. Földes-palota, II. emelet.

— **Szép, biztos és nyugodt ekzisztenciát biztosít** hölgyek részére a modern kozmetikának a megtanulása. Dacára a mai rossz gazdasági viszonyoknak, ebben a szakmában még igen tág elhelyezkedési lehetőség mutatkozik úgy is mint alkalmazottként, de főleg új kozmetikai intézetek alapítása által. Ugyanis még a legtöbb bel- és külföldi városban, dacára az egyre növekvő keresletnek igen nagy hiány van teljesen modernül és a mai kor színvonalának mindenben megfelelő ilven intézetekben, amelyekben az individuális kezelés individuális szépségkészítéssel jár károltva. Wien város tanácsának fennhatósága alatt nemrégiben nyitott meg az első internacionális kozmetikai iskola, amelyben diplomás kozmetikusnőket képeznek ki. Prospektusokat kérésre ingyen küld a Direktion der Wiener Kosmetikschule, Wien, I. Körntnerstrasse 21.

— **Nehéz székelésben szenvedők,** akiknek az agyvérteződés, a fejfájás és szívdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehézé, igyanak reggel és este egynegyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

— **Bonyodalom egy lóvásárlás körül.** Az aradi járásbíróóság érdekes lóvásárlás körül keletkezett pert tárgyalt ma. Mintegy nyolc hónappal ezelőtt tizenhatezer lejtért vett lovat Ciorogariu Romulus kapitány Glück Eduard lókereskedőtől. A vételárát ki is fizette, később azonban megállapította, hogy a ló rosszindulatú. Nemcsak a lovaszt, hanem a kapitányt is megrugta, azonkívül egy eléggé ritka lóbetegségben is szenvedett. Fát evett, amelynek következtében rendszeres táplálékot nem tudott magához venni s így kondíciójában is erősen leromlott. Ciorogariu kapitány nem tudta tovább használni s felhívta az eladót, hogy vegye vissza, mivel a megállapodás szerint arra egy évig kötelezte magát. A mai tárgyaláson az alperes újabb tanút jelentett be s azok kihallgatására újabb tárgyalási napot tűzött ki.

A genfi magyar delegáció ellen merényletet tervezett egy emigráns

Kihallgatása alkalmával beemerte, hogy Bethlen István gróf ellen is el akart követni merényletet

Bécsből jelentik: A rendőrség az elmúlt éj folyamán letartóztatta Buday Kálmán Bécsben tartózkodó emigránst, aki merényletet tervezett a Bécsen áthaladó genfi magyar delegáció ellen. Buday vallomásaiban mondogta, hogy kérvényt akart átnyújtani a genfi delegációnak, melyben azon óhajának adott

kifejezést, hogy visszatérhessen Magyarországra. A merényletet csak abban az esetben tervezte, ha a kérvénye eredménytelen maradt volna. Megállapítást nyert, hogy Buday már régebben Bethlen István gróf ellen is merényletet akart elkövetni és ezt csupán azért nem hajtotta végre, mert nem tudott Bethlen István gróf közelébe férkőzni.

Litvinov orosz népbiztos tiltakozott a népszövetségi zárt tárgyalások ellen

A nyilvánosság kizárásával tárgyalták a magyar-német gazdasági és a francia-orosz meg nem támadási szerződéseket

Genből jelentik: A Népszövetség ülészakánának megnyitása után a tanácsstagok zárt ajtó mögött tárgyalták a magyar-német kereskedelmi szerződést és a francia-orosz non-agresszivitás szerződésének ügyét. Az idei ülészakon már korán megnyilvánult az a hajlam, hogy mindent zárt ajtó mögött tárgyalnak. A mai zárt tárgyaláson azonban érdekes incidens történt éppen a tanácskozás zárt lefolyása miatt. Litvinov orosz külügyi népbiztos miután elmondotta beszédét, felháborodva kelt ki amiatt, hogy a tanácskozás a nyilvánosság kizárásával folyik és kijelentette, hogy be-

szédét minden körülmények között megismétli a nyilvánosság előtt is.

A Népszövetség legközelebbi ülését szerdáról péntekre halasztották. Holnap ugyanis a koordinációs-bizottság tartja ülését, csütörtökön pedig kezdetét veszti az Európa-bizottság negyedik ülészakája. Az Európa-bizottság koordinációs-bizottsága elfogadta Posse német delegátus álláspontját, amely szerint a német-magyar és a német-román kereskedelmi szerződés preferenciális rendelkezései a múlt év novemberében megtartott második vámfeje-verszüneti értekezlet elveinek keretein belül mozognak és megfelelnek a gabona-bizottság által megállapított feltételeknek is.

Bestiális gyilkosságot követett el két munkanélküli Bucurestiben

Agyonütöttek egy pincért, aki csendesen borozgatott egy vendéglőben — A rendőrség letartóztatta a gyilkosokat

Bucurestiből jelentik: Borzalmas gyilkosság történt ma éjszaka Bucuressti egyik külvárosában, a Str. Parului 3. szám alatt lévő Jon Jonescu-féle korcsmahelyiségben. Ebben a korcsmahelyiségben nap- nap után oly vegyes társaság fordul meg, hogy a verekedések, bicskázások szinte napirenden vannak. Ma éjjel is, mint rendszeren, csaknem zsúfolva volt a korcsma kétes egzisztenciájú vendégekkel, akik az éjjeli órákig mulatoztak, majd lassankint távozni kezdtek. Valamivel éjjel után már csak három vendég maradt a helyiségben, névszerint Florea Georgescu és Morara György munkanélküliek, továbbá a korcsmárosnak egy Voda György nevű ismerőse, aki foglalkozására nézve pincér. Egy adott pillanatban, amikor a korcsmáros valamért kiment az udvarra, a munkanélküliek egyike gunyosan megszólította Voda György pincért, aki a helyiség végében lévő egyik asztalnál ült és borozgatott. A pincér, mivel látta, hogy a megszólítással a két gyanús alak incidenst akar kiprovokálni, nem válaszolt, hanem csendesen tovább borozgatott.

és most már közösen ütötték-verték Voda Györgyöt, aki csakhamar betört fejével nagy vértócsában feküdt a padozaton és az erős ütések következtében eszméletét veszítette. A bestiális emberek ekkor még mindig rugdosták az eszméletlenül fekvő embert és pár perccel később, amikor meghallották, hogy a korcsmáros az udvarról jön befele, abba hagyták barbár munkájukat és mindketten kimentek az uccára. A tulajdonos, mikor belépett a korcsmahelyiségbe, megdöbbenve hátrált az eléje táruló látványtól, majd kirohant az uccára és lármát csapott. Csakhamar előkerült két szolgálatot teljesítő rendőr, akiknek az egyik tettet, Florea Georgescut az uccán sikerült elfogni, míg a másik nyomtalanul eltűnt. A rendőrök az esetről azonnal értesítették a kerületi rendőrséget és a mentőket, amelyek pár perc alatt a helyszínen voltak. A mentőkre azonban már nem volt szükség, mert mint megállapítást nyert, a pincér még a két gyilkos ütlegetése alatt kiszendvedett. Holttestét a hatóság intézkedésére a halottasházba szállították, ahol a holnapi napon fel fogják boncolni. Az elfogott Florea Georgescut a rendőrségre vitték, ahol azonnal megkezdtek kihallgatását. Még javában folyt a kihallgatás, amikor jelentették a kihallgatást vezető rendőrkomiszárnak, hogy a másik gyilkost, Moraru Györgyöt, szintén sikerült elfogni. Kihallgatásuk alkalmával mindketten azt vallották, hogy a pincért sohasem ismerték és tettüket illuminált állapotban követték el. A rendőrség a két gyilkost letartóztatta és a holnapi nap folyamán átkísérik őket az ügyészség fogházába.

Alig telt el azonban négy-öt másodperc, amikor a munkanélküliek egyike felemelkedett helyéről, majd a pincérhez ment és szó nélkül kétszer erőteljesen arculütötte. A pincér ekkor, hogy megvédje magát a további ütésektől, hirtelen felállott és mindkét kezével eltakarta arcát. Ebben a pillanatban támadója ráugrott és az amugyis gyenge testalkatu pincért a földre teperte, majd agyba-főbe ütlegetni kezdte.

Amikor társa látta, hogy a szerencsétlen ember a földön fetreng, ő is hirtelen ráugrott

— **Ma az asztalos iparostanulók iratkoznak.**

— **Megjelent a Színházi Élet Balaton Tündere száma.** Csupa érdekesség a Színházi Élet új száma, amelyben Nagy Endre, Karinty Frigyes, Paulini Béla, Farkas Imre, Pásztor Árpád és mások írtak érdekesebbnél érdekesebb cikkeket. A Színházi Élet egyes példányainak ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 450 lej, Kiadóhivatal: Budapest, VI. Aradi-ucca 6.

— **Jelentkezzenek az idegen állampolgárok.** Az aradi sziguranca-hivatal felhívja az idegen állampolgárokat, akik tartózkodási engedélyt kaptak, hogy szerdán, vagyis ma délcéltől jelentkezzenek a sziguranacán, okmányaik átvétele végett.

— **Mütter Müller József zenei tanár** a zongora és gordonka tanítást szeptember 1-én kezdte meg Piata Avram Iancu 21 alatt

A világ végét várják az adventisták

A bibliában megjelölt végítélet napjait éljük és néhány év múlva Jézus újra megjelenik a földön — mondotta egy lyoni egyetemi tanár a belgrádi adventista kongresszuson.

A keresztény szekták úgynevezett adventista csoportja, amely különösen Amerikában erős, de Romániában is több ezer hívőt számlál, az elmúlt héten négynapos kongresszust tartott Belgrádban, amelyen több külföldi miszionárius is részt vett.

A kongresszus egyik legérdekesebb látványossága volt az adventista hívők felvonulása, akik kivétel nélkül bibliával a kezükben jöttek el az ülésre. Az adventisták egyik európai vezetője, Charpiou Frederick, lyoni egyetemi tanár előadást tartott, amelyben többek között kijelentette, hogy a világ megérett a pusztulásra és hamarosan újra a földre jön Jézus, hogy ítéletet mondjon a bűnös emberek felett. A végítélet napja már nincs messze — mondotta — már csak néhány év választ el bennünket. Erről különben a Szentírás alapos tanulmányozása során is rájövünk. A végítélet napját ugyanis nem határozza meg pontosan a biblia, de kétségtelen, hogy a bűnbemerült világ elérkezett utolsó napjaihoz. Állítom, hogy ezek a napok jelentik a végítélet kezdetét. Egyre jobban közeledik Jézus újabb földrejövetele. Nem kell különös jóstehetség ahhoz, hogy megállapítsuk, hogy a mai idők azonosak a bibliában megjelölt végítélet napjaival, amikor Jézus megbüntette az embereket.

Ezután a francia egyetemi tanár hangsúlyozta a hallgatóság előtt, hogy jó lesz, ha a világ felkészül Jézus újabb földreérkezésére. Különböző jelenségekből úgy látja, hogy itt a nagy leszámolás ideje.

— A bibliában megjelölt idők ezek — folytatta ezután — benne élünk a végítéletet megelőző esztendőben, amelyek eseményei, az emberek bűnös élete és számos tünet igazolja a bibliai jóslat mielőbbi beteljesedését. Előn a végítélet és Jézus a földreszáll másodszer is, mint azt kilátásba helyezte sok évezred előtt. Jézus ezt mondotta, hogy akkor fog újra a földre jönni, ha a keresztény hit szeretete minden emberben maradéktalanul élni fog. Ma azt látjuk, hogy millió és millió biblia forog közkézen és a világ legeludogottabb vidékeire is eljutnak a hittérítők, akik Isten országának elövetelét hirdetik.

Majd újra a bibliai jóslattal foglalkozott a szónok és hangsúlyozta, hogy az emberek rosszasága, az erkölestelen élet a családban és azonkívül a bűnözés és anarchia terjedése a társadalomban olyan jelek, aminőket a Szentírás a világ végéül jelöl meg.

A Graf Zeppelin átrepülte az óceánt

A légi óriás Brazília felé haladt

New-Yorkból jelentik: A Graf Zeppelin keresztülrepülte az óceánt és ma délután 6 óra 20 perckor Brazília felé repült és Fernando Noronha felett látták utoljára.

Előntötte a felhőszakadás a külvárosban a földszinti lakásokat

Több helyen gyújtott a villámcsapás

Mai számában részletesen beszámolt az Aradi Közlöny a tegnapi esti vihar pusztításairól. Mint a további vizsgálat megállapította, a villám Comlosan Stefan mikelakai lakos Str. Muresului 14. szám alatti házának udvarán levő szénakazalba csapott, amelyet felgyújtott. Csakhamar tüzet fogott az udvaron felhalmozott öt szekér lóhere is, amely szintén elégett. A kár harmincezer lej. Gájban a villám Breznoi István Str. Noua 75—77. szám alatti istállóknak tetejét gyújtotta meg, a tüzet azonban a kivonult tűzoltóságnak rövid időn belül sikerült eloltani. Itt a kár ötezer lej. A felhőszakadás következtében egyébként több helyen bedugultak a csatornák és az uccákon tavak képződtek. A külvárosokban pedig a földszinti szobákba is behatolt a víz, mivel a lefolyók az udvarokban is sok helyen bedugultak.

— A házasságtörések megdöbbentő szaporodása — folytatta most már emelt hangon a szónok. — a nők furcsa életviszonya, mind olyan tünet, amelyet a biblia felsorol, mint a végítélet előtti idők szimptomáit. A Szentírás

SPORT KÖZLÖNY

Havaletz a második lett az országos pentathlon-bajnokságban

Csákány nyerte a bajnokságot

Brassóból jelentik: A Brassóban megtartott Bucuresti-Brassó városközi inerközés keretén belül lezajlott az országos pentathlon-bajnokság is, amelyen az ország valamennyi számításba jövő atlétája indult. Mint emlékeztetés, az elmúlt évben Haydn kapitány, a kiváló beszercei atléta 3001 ponttal országos rekordot állított fel, ami nemzetközi versenytáblán is szép eredmény. Vasárnap a múlt évi bajnok két versenyszám után visszalépett a további küzdelmekről. A pentathlon-bajnokság eredményei a következők:

1. Csákány, (Jiu) 2943.230 pont, 2. Hava-

lett (AAC) 2906.895 pont, 3. Riess (TAC) 2851.900 pont, 4. Rosculet (SSUEF) 2735.295 pont, 5. Herold (Stadiul Rom.) 2554.770 pont.

A versenyen nagyon szépen szerepelt az AAC al-round atlétája, Havaletz, akit csak minimális arányban győzött le a Jiu versenyzűje, Csákány. Havaletz a nagy konkurrencia ellenére is magához tudta ragadni a második helyet, ami pedig egy csöppet sem csekélység, különösen ha számításba vesszük, hogy ezen a versenyen az ország legjobb atlétái vettek részt.

Felmentettek Budapesten egy romániai bélyeghamisítót

A magyar törvények a bélyeghamisítási kísérletet nem büntetik

Budapestről jelentik: Mint ismeretes, a budapesti ügyészség vádiratot adott be Grosz Simon erdélyi lakos, román állampolgár ellen, nagyszabású bélyeghamisítás ügyében. Grosz Simon, mintegy 4000 dollár értékű hamisított román bélyeggyártott. Grosz az ügyészségen azzal védekezett, hogy a bélyegeket egy Ganz nevű ismerősétől szerezte és nem volt tudomása arról, hogy a bélyegek

hamisak. A vádat dr. Gutta királyi ügyész vitte, míg a román államkincstár képviselőjében Lázár Sándor dr. ügyvéd, a budapesti román követség jogtanácsosa jelent meg. A vádirat szerint csupán bélyeghamisítási kísérletről volt szó, s mivel a magyar törvények a bélyeghamisítás esetében nem büntetik a kísérletet, Grosz Simont felmentették a vád és annak következményei alól. Az ítélet jogerőre emelkedett.

Alaptalanul megvádolták Amerikában Magyar Sándor óceánrepülőt

A besugó szerint a pilóta a törvények lejátszásával érkezett Amerikába

Budapestről jelentik: Míg egész Magyarország ünnepli Endresz György és Magyar Sándor magyar óceánrepülőket, Amerikában egy lelkiismeretlen egyén feljelentést tett Magyar Sándor ellen, hogy a törvények megkerülésével érkezett Amerikába. A hatóságok nyomozást indítottak az ismeretlen feljelentő ellen.

Eördögh Elemér toledoi katolikus plébánost kérték fel, hogy kutassa ki a besugót. Magyar elmondotta, hogy már Amerikában hallotta ezt az alaptalan vádat és kijelentette, hogy szabályszerű tartózkodási engedéllyel tartózkodott Amerikában és éppen a repülés előtt pár nappal hosszabbították meg hat hónapra a tartózkodási engedélyét.

A pékek nem gondolnak sztrájkra

A mai viszonyok nem alkalmasak a munka leállítására — Aki nem bír megélni, visszaadja iparengedélyét

A kormány — mint arról egy bucuresti-i jelentés beszámol — a gabonaértékesítési törvény intézkedései következtében előállott helyzettel kapcsolatban rendkívül érdekes rendeletet adott ki. A jelentés szerint ugyanis a legutóbbi minisztertanács elhatározta, hogy rendeletet hoz, amelynek értelmében abban az esetben, ha a pékek sztrájkba lépnek, a megye székhelyek lakossága számára szükséges kenyérmennyiséget a katonai hatóságok olyképpen állítsák elő, hogy rekvirálják a pékműhelyeket, sőt sztrájk esetén a malomokat is egész személyzetükkel együtt, továbbá a szükséges buza- és lisztmennyiséget, valamint a megkívánt szállítási eszközöket is.

A minisztertanácsi határozat feljogosítja még a hadügyminiszteriumot, hogy katonai szolgálattételre hívja be mindazokat a katonaköteles egyéneket, akik a rekvirálásra kerülő pékműhelyekben dolgoznak. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy a pékműhelyek munkásait

sztrájk esetén militarizálni fogják.

A péksztrájkra vonatkozólag kérdést intéztünk Berkovits Dánielhez, az aradi pékszindikátus titkárához, akinek nyilatkozatából kitéjük, hogy a helyzet korántsem olyan sötét és fenyegető, mint ahogy azt a kormány gondolja és hogy péksztrájkról szó sincsen.

— Mi nem akarunk sztrájkolni — mondotta Berkovits Dániel. — A mai viszonyok nem alkalmasak sztrájkra és nekünk nem is az a célunk, hogy ne dolgozzunk, hanem hogy munkánkkal megkeressük mindennapi kenyerünket. Így tehát mi dolgozni fogunk mindaddig, amíg anyagilag bírjuk. Aki látni fogja, hogy már nem bírja tovább vezetni üzemet, hogy ráfizet, hogy az már nem nyújt számára megélhetést, be fogja adni iparengedélyét és más kereseti lehetőség után néz. Sztrájk azonban szó sem lehet. Ha a gabonaértékesítési törvény megváltoztatásáért küzdeni is fogunk, ezt más úton kívánjuk elérni.

DETRONIZÁLT URALKODÓK VAGYONI

HELYZETE

Milliók vagyon, vagy koldusbot — Vilmos ex-császár, IV. Károly király — A gazdag Alfonz és a piperkőc Manuel — A koldus szultánok — Ama-Nullah kincsei — A száműzött maharadzsa

A detronizált uralkodók mai életmódjáról sok színű meséket szönek. A trónuktól megfosztott királyok és császárok egy része ma is nagy jólétben él, mesékbe illő kastélyokban lakik és fényes udvart tart. Egynémelyikük azonban nem gondolt idejekorán arra, hogy a mai idők viharai őket is elsodorhatják és nem helyeztek el külföldön tartálékot. Ezek valósággal nyomorban élnek és sokszor a mindennapijuk sines biztosítva. Az előrelátók vagyonuk egy részét külföldi semleges országokban deponálták, mások a detronizáció óráiban vitték magukkal mindazt, ami nagyjértékű kincstárakból elmozdítható volt.

Tekintsünk csak végig kissé azoknak a fejedelmeknek a mai életmódján, akiket a forradalmak külföldre kényszerítettek.

II. Vilmos császár dacára annak, hogy az utóbbi időben különböző ipari érdekeltiségeknek mintegy 300.000 márkát vesztett, még mindig Európa leggazdagabb emberei közé számít. Éles elentétben áll ezzel a tragikusan elhunyt IV. Károly magyar király és osztrák császár családjának helyzetével. Amikor Károly király családjával és környezetével elhagyta a bécsi Burgot és külföldre ment, magával vitte a Habsburg-család tulajdonát képező és a bécsi „Schatzkammer”-ben elhelyezett csodás ékszereket, melyeknek az értéke akkor meghaladta a 360 millió békekoronát. Zita exkirályné gyermekeivel ma szerény viszonyok között él.

Alfonz spanyol exkirály, aki ellen már fiatal korában számtalan merényletet követtek el, ugy látszik, korán gondolt arra, hogy előre nem látott esetben a külföldön is királyi módon élhessen. A külföldön fekvő nagy birtokain kívül mintegy 320 millió lejre becsülik vagyonának mobil részét. A középkori építészeti remekék iránti érdeklődésének tudható be, hogy röviddel ezelőtt Franciaországban egy hatalmas régi kastélyt vásárolt.

Még 1910-ben, rövid uralkodás után detronizálták Manuel portugál királyt, aki annak idején Angliában telepedett le. Egy kastélyt vásárolt, amelynek több mint husz hálószobája van és a különböző lakó és reprezentációs termeken kívül történelmi jelentőségű disztermei vannak. Portugáliából való menekülésekor a garderobeját 58 kofferben vitte magával, s röviddel azután kuláns politikai ellenfelei még további 417 hatalmas ládát küldtek utána, amelyben butorai, fegyverei, palotáinak tapétái, képei, könyvei különös gonddal becsomagolt borai voltak elpakolva. Az irigylésre méltó exkirály vagyonának megközelíti a félmilliárd lejt és a Portugáliából kapott évi járadéka 3 millió lejt tesz ki.

A görög király, aki Bucuresztiben él, soha sem mondott le trónjáról és vagyonát mintegy 200 millió lejre becsülik.

Az olasz tengerpart egyik festői fekvésű öblének fenyvesei között áll egy szép renaissance-stílusban épült kastély. A kastélyt és lakóit egy bizonyos misztikus titokzatosság takarja el az idegenek kíváncsi szemét elől. A kastély ura Aman-Nullah, az afganisztánok ismert uralkodója, aki azért vesztette el rónját, mert európai kultúrával akarta beoltani az afgánok ősi barbarizmusát. Aman-Nullah még ma is nagy háremet tart, amelyet Kabulból való menekülésekor legszebb udvarhölgyeiből állított össze. Az afgán exkirály az ismeretes európai útja alkalmával több mint 5 millió arany tallért helyezett el svájci, francia és angol bankokban. Menekülésekor pedig magával vitte a koronaékszereket mintegy 300 millió lej értékben. Rómában nemrégiben az ékszerek közül egy darab eladásra került és az érte befolyó összeg 20 millió lej volt.

Meglehetősen rossz sorsban él az 1924-ben Kemal pasa által elűzött Abdul Medzsid, az utolsó kalifa, aki ugyan óriási vagyonról érdekelte hozott el magával Konstantinápolyból, de azt ugylátszik elköltötte úgy, hogy a vagyona ma alig tesz ki néhány millió lejt. A kalifának szűkössé viszonyai következtében Heiderabad fejedelme, a dús gazdag indiai nábob indítatva érezte magát, hogy az öreg ex-szultánok évi tiszteletdíjképpen

angol fontban 4 és félmillió lejnek megfelelő összeget szavazzon meg. Abdul Medzsid Nizza inelletti szép kastélyában él, de az év egy részét Svájcban tölti.

Koldusszegényen halt meg V. Mohamed, a törökök egyik régebbi uralkodója, aki nem vitt magával semmit, amikor Törökországból elűzték. Ahmed perzsa ex-sah szintén szegényen halt meg, dacára annak, hogy egykor ékszerládákkal teli vagonokban utazta be Európát. Amikor Párisban letelepedett, vagyona meghaladta a 600 millió

Feljelentés egy „kliensfogó”

Érdekes per az aradi aradi ügyvéd ellen törvényszéken — Az ügyvédek harca a kenyérért — Egy visszavont megbízás — Pereskedés az ügyvédi honorárium körül

Érdekes előzményt per tárgyalta ma az aradi törvényszék második szekciója. Néhány hónappal ezelőtt — mint az *Aradi Közlöny* jelentette — a rendőrség letartóztatta Miscutia Florika székudvari asszonyt, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy férjét eltette láb alól. Az asszony letartóztatását a vádtaadás is jóváhagyta, aki védelmével Gherman Dante dr. aradi ügyvédet bízta meg, akinek tanuk előtt adott írásbeli meghatalmazást. Egyben megállapodtak abban is, hogy az asszony a peres eljárás befejezése után hatvanezer lej ügyvédi honoráriumot fizet.

Néhány nappal a megállapodás után Miscutia Florikát a fogházban felkereste egy Aradon általánosan ismert ügyvéd, aki rábirta az asszonyt, hogy védelmével őt bízva meg és Gherman Dante dr.-nak adott megbízását vonja vissza. Miscutia Florika engedett is a rábeszélésnek és értesítette Gherman dr.-t, hogy megbízását visszavonja. Gherman Dante dr. pedig keresetet adott be volt kliense, Miscutia Florika ellen, amelyben kérte a bíróságot, hogy kötelezze az asszonyt a megállapított ügyvédi honorárium kifizetésére, mivel megbízását min-

lejt, azonban állandóan a cote d'azur játékszerteraszainak volt törzsvendége, hol hatalmas vagyonát a szerencsejáték molochja nyelte el.

A hazáját otthagytott fejedelmek között legirigylésre méltóbb III. Tukaji Rao, Indore egykori maharadzsa, aki 1926-ban önszántából mondott le a trónról, mert egy csunya perbe keveredett, amelyben azzal vádolták, hogy 6 tetette el láb alól Munte Begum táncosnót. Vagyonát, ha nem is hiteles statisztikai adatokkal rendelkező angol „economist”, de az ex-maharadzsa-hoz közelálló körök két és félmilliárd lejre becsülik. Felleléségének, aki amerikai születésű, évi 50 millió járadékot juttat.

A fenti számokból tehát kiviláglik, hogy az ex-uralkodók uralkodásuk ideje alatt alattvalóik javainak szemmel tartása mellett nem feledkeztek meg a maguk érdekeiről sem.

den indokolás nélkül vontat vissza. Az ügyvédi rendtartás szerint pedig megbízást csak abban az esetben lehet visszavonni, ha az ügyvéd kimutathatólag hanyagul képviselte kliense érdekeit.

A bíróság a mai nap folyamán tartotta meg a tárgyalást ebben az ügyben, amelynek folyamán Gherman Dante dr. bemutatta az eredeti megbízást. Egyben pedig igazolta azt is, hogy ügyvédtársa ellen az Ügyvédi Kamarához mintegy tizenkét aradi ügyvéd tett feljelentést „kliensfogás” címén, ami szigorúan az ügyvédi etikába ütközik. Ez az eset állt fenn ebben az esetben is és Miscutia Florika szintén egy ilyen „elhódított kliens”.

A törvényszék ezen az alapon helyt adott Gherman Dante dr. keresetének és Miscutia Florikát elmarasztalta hatvanezer lej ügyvédi honorárium és nyolcezer lej perköltség megfizetésében.

Gherman Dante dr. ma hatóság előtti rágalmozás címén bünvádi feljelentést adott be Miscutia Florika ellen előző feljelentése miatt, melyet az ügyvéd ellen tett, ugyanakkor pedig az újabb „kliensfogás”-ról jelentést tett az aradi Ügyvédi Kamaránál is.

Krisztust-hívő zsidó

felszólalása a buteni-i baptista-kongresszuson

Az aradi baptista dalárda sikere

Befejezést nyert Buteniben a baptista háromnapos országos kongresszusa, melyre nemcsak Romániából, de külföldről is számos kiküldött érkezett, így Jugoszláviából, Csehszlovákiából, Angliából, sőt Amerikából is érkeztek hívők a buteni-i országos kongresszusra. A kongresszusra Románia minden nagyobb baptista hitközsége elküldte reprezentánsait. Az országos baptista kongresszus színhelyét, azért választották Butenit, mivel — mint ismeretes — Buteniben van egész Európa legnagyobb baptista-táborra és itt van a legnagyobb templomuk is.

A kongresszus napjai alatt a nagy idegenforgalomra való tekintettel, egy forgalmas mezőváros képét nyújtotta Buteni. A kongresszus pénteken délelőtt kezdődött, amikor is Dan Ioan, a cluji baptista hitközség elnöke megnyitó beszédet tartott, melynek keretében beszámolt a nemrég Prágában lefolyt baptista világkongresszuson tett észrevételeiről. A megnyitó beszéd után megválasztották a kongresszusi bizottságot, mely megválasztása után elsősorban hódoló távirat elküldését szavazta meg a királynak. Károly király másnap válaszolt a táviratra, s válaszában sok sikert kívánt a kongresszus lefolytatásához.

A kongresszus második és harmadik napja a hangversenyek, ünnepek jegyében folyt le. A különböző baptista hitközségek tagjai énekkari és zenekari versenyeket tartottak. Az énekkar-versenyben az aradi baptisták kőrusa került ki győztesként és 5000 lej jutalom-

ban részesítették. A fuvószenekar-verseny első díját a buteni-i baptisták zenekara vitte el. A zenekart Tantea George vezényelte.

A befejező értekezlet határozatai értelmében a baptistáknak továbbra is tiltva van a szeszes italok élvezete, valamint a kártyajátékoktól és színházbajárástól is eltiltották a baptista-felekezet tagjait. A kongresszus a baptisták zászlajára a „dolgozni és szeretni” igéket tűzte ki. A felszólalók közül ki kell emelnünk dr. Grill amerikai delegátus angol nyelvű beszédét, amelyet a kongresszus hallgatóinak tolmács útján lefordították. Utána Szakaciu curtici-i delegátus, majd Richter Moise, a besszarábiai, Krisztust-hívő zsidók nevében szólalt fel és úgy beszédével, mint héber nyelven előadott nemplomi énekekkel nagy tetszést aratott. A kongresszus a legnagyobb rendben folyt le és vasárnap a késő éjszakai órákban ért véget.

Belga egyetemi tanár antifascista pere

Miután megismerte Olaszországot, sajnálja, hogy ellene propagált

Rómából jelentik: Az államvédelmi törvényszék előtt ma került tárgyalásra Moulin belga egyetemi tanár és négy társának antifascista pere. Moulin tanár beismerette, hogy egy *Bastanesi* nevű antifascistától tényleg különböző leveleket és kiáltványokat kapott, azonban kijelentette, hogy most már, miután jobban megismerte Olaszországot, sajnálja cselekedetét. Elmondotta, hogy a belga diákok azért tüntettek mellette, mert ártatlannak hitték. Ezután négy vádlott társának ártatlanságát hangsúlyozta, akik nem tudtak a bördök tartalmáról.

A banditák Eldorádója Miért garázdálkodnak szabadon Amerikában a betörők, gyilkosok és zsarolók? — Terrorista választási kortések és remegő rendőrionók.

Newyorkból jelentik: A bűnözés krízise az Egyesült Államokban a tömérdek egyéb krízis között az, amely legjobban lefoglalja az emberek érdeklődését. Nincs tárgy, amelynek az amerikai sajtó nagyobb helyet szentelne és amelyről többet vitatkoznának a társaságokban. A helyzet akkor jutott el a kritikus pontra, mikor nemrég motorkerékpáros banditák, miközben a konkurrensüket akarták ártalmatlanná tenni, golyózáport zudítottak egy sétaterre, amely tele volt játszadó gyerekekkel. A banditák két gyereket megölték, kettőt halálosan és egy csomót könnyebben megsebesítettek. Azok, akik miatt ezt az irtózatot vérontást művelték, sértetlenek maradtak. A gyilkosok kézrekerítőjének jutalomdíjat tüztek ki, de még eddig nem akadtak a nyomukra.

Egy parlamenti bizottság, amelynek Wickersham volt főállamügyész az elnöke, részletes jelentést dolgozott ki erről a jelenségről, amely valóságos nemzeti katasztrófának tekinthető és egyre félelmesebb méreteket ölt. A jelentés egyúttal az okokra is rávilágított, miért van Amerikában több gyilkosság és erőszakos bűntény, mint a világ bármely civilizált vagy civilizálatlan országában? Van valami mélyen az amerikai állapotokban gyökerező oka annak, hogy a rendőrség csődöt mond az Egyesült Államoknak ugyszólván minden nagyobb városában és a gyilkosságok, amelyek olyan gyakoriak, hogy a lapok apróbetűs hírekben közlik, nyolcat, tizet egyszerre, felderítetlenül maradnak? Mi az oka egyezőval a bűn dárídójának és mi ennek az orvossága?

A Wickersham-bizottság konkluziója, mely lyel minden amerikai polgár egyetért, hogy az amerikai rendőrség szervezete az Egyesült Államok egész területén csődöt mondott, teljesen tehetetlen a fantasztikusan gyakori gaztettekkel szemben, képtelen kinyomozni és letartóztatni a gyilkosságok, bankrablások, szennázós betörések szerzőit és ennek következtében teljesen elveszítette az amerikai polgárság bizalmát. Amerikában a sisakos, revolveres, derekszíjas rendőr nem a közönség hűséges szolgálója, mint Európa civilizált államaiban. Amerikában a rendőr nagy ur, könnyen kijön a sodrából, nem egyszer visszaél a testi erejével és a fegyverével és rettenetes kék foltokat adminisztrál bizonytalanabb fellépésű honfitársára. De a rendőrség csődjének legfontosabb oka a banditák és korrump politikuskok szövetsége, akiknek jelentékeny, akárhányszor döntő befolyásuk van az amerikai nagyvárosok rendőri készülttségére. Ez a befolyás egyformán kiterjed a rendőrségre, — mondja a jelentés — a rendőrség vezetőire és szubaltern alkalmazottaira és állandóan paralizál minden egyes megtorló intézkedést a gonosztevők ellen. A rendőrség pontosan ismeri ezeket a gonosztevőket, de a politikuskok befolyása nem engedi, hogy fellépjenek ellenük.

A jelentés szerint minden egyes gaztett mélyén, amelyek kivált a prohibíció óta rend-

Bucurestibe utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny“ Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu“-val szemben (Str. Regalan)

Calea Victoriei, Picadilly-kávéházzal szemben

Calea Victoriei és Bulevardul Academiei mindkét sarkán

„Athene Palace“ szállodával szemben levő sarokbódóban

„Grand Hotel“-lel szemben, a főposta sarkán

kívül elszaporodtak, minden büntetlenül maradt gyilkosság, alkoholcsempészés, az egész amerikai ipart behálózó zsarolási manőver mögött korrump politikuskok rejtőznek. Politikuskon nem Amerika vezető államférfiit értik, hanem a két vezető köztársasági és demokrata párt szavazatvadászó korteseit, akik Amerika korlátlan urai és bármikor meg tudják bukítani. A városok önkormányzati testülete, kezdve a polgármesteren, a kortések kezében vannak, a kortések igen hasznos szövetségesekre találta a legkülönbözőbb specialitású banditákban és állandóan fedezik őket. A rendőrség az amerikai városokban teljesen ki van szolgáltatva a polgármesternek, a rendőrfőnök pedig a pol-

gármesterállásért remegő kraturája. Nem csoda, ha minden egyes bűnügyben, amelyhez politikai érdek fűződik, a polgármester szolgáiban alkalmazkodik a kortések és a rendőrfőnök utasításaihoz; csak azokat a gyilkosokat, betörőket és zsarolókat találják meg, akiket sem miféle politikai párt sem támogat, a többi, tehát a nagy többség, büntetlenül jár-kelel és garázdálkodik Amerikában. Van egy város az Egyesült Államokban, ahol e szörnyű problémát sikeresen megoldották: Milwaukee. A város valamikor nevezetes volt szörnyű közbiztonságáról, ma azonban kifogástalanok az állapota, mert a polgársága lerázta a nvakárról a kortések terrorista hadát. Az amerikai bűnözési krízisnek a jelentés szerint egyetlen megoldása, ha visszaállítják megfelelő neveléssel a régi polgári önértéket és tisztességet, amely a prosperitás éveiben teljesen tönkrement s ha a városok önkormányzatát függetlenítik az országos politikától.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A szeszmonopólium-tervezet alkotmányellenes intézkedései

Kétmilliárd lej szükséges a monopol-törvény alkalmazásához — Sem az állam, sem a belföldi tőke nem tudja előteremteni a szükséges összeget

Készítik már a cukormonopólium törvénytervezetét

Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i sajtó hosszabb cikkekben foglalkozik a szeszmonopólium tervezetével, amelyet különböző oldalról igyekeznek megvilágítani. Így egyes lapok szerint a kormány által közzétett tervezet egyes intézkedései alkotmányellenesek. Így például nem lehet a szeszgyárosokat termelésre kényszeríteni, csakis abban az esetben, ha a törvény kimondja a gyáraknak nemzeti érdekből és nemzeti célokra történt kisajátítását. Más lapok viszont rámutatnak arra, hogy a szeszmonopólium megvalósítása nemcsak súlyos adminisztratív, hanem igen komoly pénzügyi nehézségekbe is ütközik. Ez év tavaszán a nemzeti-parasztpárti kormány meghívására több külföldi pénzember jött az országba, hogy a szeszmonopólium koncesszionálásának kérdését tanulmányozzák. Nem egy pénzcsoport képviselője mutatkozott hajlandónak arra, hogy a szeszmonopólium adminisztrálását átvegye.

Megváltozott a helyzet

Azóta azonban nagy változások történtek úgy a kül- mint a belpolitikai helyzetben — írja az Universul. — Spanyol és portugál forradalmak, a németországi krach, Anglia súlyos nehézségei és az a furcsa tény, hogy három amerikai állam fizetésképtelenséget jelentett be — mindezek a külföldi megrázkódtatások kihatással voltak a román piacra is. Eppen ezért a monopol-törvény alkalmazása távolról sem lesz olyan egyszerű és oly rövid időn belül megoldható kérdés. A monopol kiaknázása a törvény szerint háromféle módon történhetik:

1. Az állam közvetlenül adminisztrálná a monopol-t.
2. Az állam külföldi tőke közreműködésével adminisztrálja a monopol-t.
3. Koncessziók útján.

Felhívás a keringőre

Az idevonatkozó 146. szakasz nyilvánvalóan meghívást jelent a külföldi tőke számára, hogy vegyen részt a koncessziót bérlő vállalat pénzügyi eszközeinek előteremtésében. Az államnak ugyanis nincs pénze a monopol beszerzésére s a tapasztalatok szerint nem is mondható kereskedelmi téren a legkiválóbb gazdálkodónak. Nyilvánvaló, hogy a magán-kezelés eredményesebb eredményeket tudna ezen a téren elérni. Szakértők számításai szerint a monopol bevezetése minimálisan 2 milliárd lejbe kerülne. Körülbelül ennyit emésztenek fel a beszerzéssel, a berendezéssel és a gyárak visszavásárlásával járó költségek. Az állam nemcsak, hogy nem rendelkezik a szükséges 2 milliárddal, de valószínűleg akontót fog

kérni a koncesszió bérlőitől a monopol alkalmazásából várható jövedelemre. Romániában a magántőke sem rendelkezik a szükséges összeggel. Maradna tehát utolsó mentővarként: a külföldi tőke. A fentebb említett okok miatt azonban a külföldi tőke részvétele nem látszik egyszerű kérdésnek. Ezért előrelátható — fejezi be cikkét az Universul — hogy a monopol bevezetése jó időt fog igénybe venni.

A cukormonopólium ügye

Évek óta szinte állandóan napirenden van a cukormonopólium kérdése is. Hónapokkal ezelőtt, a Mironescu-kormány idején, Manolescu volt ipariügyi miniszter heteken keresztül kacérokodott a cukormonopólium bevezetésének ügyével, aztán a kérdés lekerült a napirendről. Legutóbb a szeszmonopóliummal együtt kezdtek lanszírozni a cukormonopóliumot, de aztán, amikor a szeszmonopólium törvénytervezetét kiadták a sajtónak, közölték, hogy a cukormonopólium megvalósítására egyelőre nem fog sor kerülni.

Ezzel szemben Bucurestiben a következő értesülést lanszírozzák:

Argetoiannu pénzügyminiszter megbízta Davilla kémiai professzort azzal, hogy tanulmányozza a cukormonopólium kérdését és hogy készítse el az erre vonatkozó törvényjavaslatot. A professor felhatalmazást kapott arra is, hogy az érdekelt gyárosokkal a tárgyalásokat megkezdje. Davilla professor mára Bucurestibe kéréte az összes cukorgyárosokat, akik a cukorközpont helyiségében fognak találkozni és a megbeszéléseket lefolytatni.

A tárgyalások előreláthatólag több napig fognak tartani.

— Szeptemberben fizetik az augusztusi nyugdíjakat. Az aradi pénzügyigazgatóság ma lezárta az augusztusi pénztári naplókat. Bratescu pénzügyi alminiszter korábbi rendelete értelmében a befolyt összegeket a pénzügyigazgatóság levonás nélkül befizette a Banca Nationalához. A nyugdíjasok augusztusi illetményeik kifizetésére beadták nyugdíjnyelvüket és átvették a pénzügyigazgatóság sorszámaikat. Az augusztusi nyugdíjak kifizetésére vonatkozóan a pénzügyigazgatósághoz sem miféle rendelet nem érkezett. Caba Gyula pénzügyigazgató szerint az augusztusi nyugdíjak kifizetésére csak szeptember 10-én kerül sor.

— Szeptember 15-én lép életbe a román-lengyel árutarifája. Bucurestiből jelentik: Az új román-lengyel árutarifája, amelynek eredetileg szeptember 1-én kellett volna életbelépnie, a CFR jelentése szerint, technikai okok miatt, csak szeptember 15-én lép életbe.

Veszélyben az izzó-test kartell

Emlékezés az aradi izzó-lámpa gyárra. Felénél is olcsóbban adja a szovjet a világítótesteket — A milánói vásár eseménye — A szabadalmi jogok negligálása

A milánói mintavásárnak egyik érdekessége a szovjet kiállítása, amit Oroszország kereskedelmi delegátusai produkáltak. Van ott papírszalvéta, sirkő, makaróni, kaviár és még sok mindenféle. A legnagyobb érdeklődést azonban a szovjet izzó-lámpái kelbítették. Ezeknek ugyanis van egy nagyon jó tulajdonságuk, a felénél is olcsóbbak, mint az izzó-kartell lámpái.

Az izzó-lámpa-gyárak világkartellben állanak. Talán az egyetlen tröszt ez, amely eddig megdönthetetlen volt. Egyik oka talán ennek az is, hogy izzó-lámpa-gyár nem nagyon sok van a világon. A kartell olyan magasra srófolhatta az árakat, amilyenre neki tetszett. Ha valahol mégis előfordult egy új gyár létesítése, akkor az izzó-lámpa-tröszt ezt vagy bevonta a kartellbe, vagy megvásárolta, vagy tönkretette.

Néhány évvel ezelőtt Anadon is berende-

tek egy izzó-lámpa-gyárat. Egy üzleti ügyekben nem eléggé tapasztalt, de jószándéku volt huszárkapitány kezdeményezte az aradi gyárat. Meg is indult, működésbe is jött, de tökéhiány miatt csakhamar be kellett szüntetnie üzemét. Egy aradi ur beszélgetést folytatott akkor az ügyben a budapesti izzó-lámpa-gyár igazgatójával, aki a következőket mondotta:

— Az aradi gyár az esetben sem boldogulhatott volna, ha a tulajdonosnak olvasatlan milliók állanak rendelkezésére. Az izzó-lámpa-kartellel konkurrálni nem lehet. Vagy elfogadja az alakuló gyár a mi árainkat, vagy nem. Ez utóbbi esetben aztán olyan olcsón adjuk az illető ország területén az izzótesteket, hogy azok ára nem éri el az előállítási költségeket sem.

A hatalmas világkartell most úgy látszik kikézdí a szovjet. Felénél is olcsóbban adja az izzótesteket. Igaz viszont, hogy a szabadalmi jogok kisajátítása egyáltalán nem okoz sok fejtörést a szovjet urainak.

A fonttal együtt megingott a Kreuger-tröszt

Azürichi tőzsde szenzációja — Értékük 25 százalékát veszítették el a Kreuger-részvények — Svéd kezek dobták nagy tételekben a tröszt részvényeit

Genéből jelentik: Ama szomorú világszenzációk közé, melyeknek kiemelkedő jelenségei az angol font megingása, az amerikai gazdasági élet teljes megrendülése, most egy harmadik, bennünket is közlő érdeklő szenzáció sorakozik. Ez a szenzáció nem kevesebbet ad a világ tudtára, mint azt, hogy az angol fonttal egyidőben megingott a modern koncentrációk leghatalmasabbika, a Kreuger-tröszt, amely bankár, iparos és kereskedő egyszerre és az American Telephone and Telegraph Company mellett a modern nagytőke legtökéletesebben megszervezett alakulata. A Kreuger-konzern részvényei és kölcsönkötvényei a világ legjobban fundált papírjai közé tartoztak s ezek a papírok, elsősorban a Kreuger-részvények, a szombati zürichi tőzsdén értéküknek 25 százalékát veszítették el, árfolyamuk 407-ről 300-ra esett vissza és 317-el zárult. És ami a legmegdöbbentőbb, svéd kezek dobták nagy tételek-

ben a Kreuger-részvényeket a nemzetközi piacra, amiből azt a következtetést kell levonni, hogy Svédországban is szkeptikusan itélik meg a tröszt helyzetét, más szóval, kételkednek abban, hogy a Kreuger-vállalatok adósai, a különböző európai és amerikai államok, kötelezettségeiket a tröszttel szemben teljesíteni tudják.

A Kreuger-tröszt váratlan megingása a romániai közvéleményt már csak azért is közlő érdeklő, mert tudvalevőleg a gyufamonopóliumot Romániában Kreuger vásárolta meg annakidején a Maniu-kormánytól egy nagyobb kölcsön felében s Kreuger volt az, aki a gyufa árát horribílisen megrágitotta.

Ez a „harmadik” szenzációja a borzalmas európai válságnak egyébként csak tényekkel támasztja alá Brüning kancellárnak a napokban tett ama jóslatát, hogy „Európa katasztrófális tél előtt áll”.

Tönkremennek a Boros Béni-téri kereskedők

Ma nem helyezik vissza a gabonapiacot — Küldöttség a városházán

Ma délelőtt dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök előtt a Boros Béni-téri kereskedők és háztulajdonosok husztagu küldöttsége jelent meg dr. Ispravnic Sever ügyvéd vezetése alatt. Dr. Radu Cornel a küldöttséget a tanácssteremben fogadta. A küldöttség szónoka, dr. Ispravnic Sever hosszas beszédében előadta a Boros Béni-tér kereskedőinek és háztulajdonosainak kérelmét, hogy a város szüntesse meg a Boros Béni-tér park-jellegét és helyezze vissza a gabonapiacot.

— Ugy a megye lakosságának, mint a Boros Béni-téri kereskedőknek és háztulajdonosoknak — mondotta Ispravnic dr. — nagy hátrányt jelent a gabonapiac elhelyezése. Ma, amikor a Boros Béni-téren park van, egyre több kereskedő zárja be az üzletét. Az üzletekre és házakra nap-nap mellett cédulákat ragasztanak ki, melyek az üres lakásokat hirdetik.

— Ha ez így folytatódik tovább, akkor a Boros Béni-téri kereskedők egytől-egyig lehúzzák a redőnyöket és pár hónap múlva egy kihalt tér fogja hirdetni, hogy a város egy park kreálásával egész csomó egzisztenciát tett tönkre. Ma a gabonapiac a huszárkaszárnya mellett van. A megyéből érkező lakosoknak kerülő mellékúccákon kell a piacra menni, mert a főutvonalat parkkal zárták el előlük. Míg a gabonapiac a Boros Béni-téren volt, a megyéből érkező lakosság itt vásárolt. Ma elkerüli a terület. Nagyon kérik az elnök urat és az interi-

már-bizottságot, hogy sürgősen intézkedjen, hogy ezek a sérelmek megszűnjenek.

Kneffel Károly kereskedő ezután átnvitotta a Boros Béni-téri lakosság memorandumát.

Dr. Radu Cornel interimár-elnök válaszában megígérte, hogy a panasszal foglalkozni fog és beterjeszti a memorandumot az interimár-bizottság legközelebbi ülésére.

Visszatért a bizalom a márka iránt

Megélénkült a bucaresti-i tőzsde

Bucurestiből jelentik: Azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány és a Banca Nationala az utolsó időben a pénzpiac helyzetének feljavítására tett, a bucaresti-i tőzsde és a pénzpiac igen biztatónak tartja. Főleg ennek tulajdonítható, hogy a tőzsdén tegnap hatalmas forgalom indult meg, melynek során főleg a petróleumtermékeket keresték. A tőzsdén hetek óta nem volt olyan nagy forgalom, mint a tegnapi napon. Gabonában szintén rendkívül élénk forgalom mellett, 27,200,000 lejnyi exportüzletet bonyolítottak le. A devizapiacou a kereslet óriási volt. Főleg a dollárt keresték, de már a napok óta elhanyagolt német márka piaca is megélénkült, ami annak a jele, hogy visszatért a bizalom a márka iránt. A Banca Nationala továbbra is tartja az angol font 815.5 árfolyamát, mely kurzushoz igazodtak a többi valuták kurzusai is. A Banca Nationala vezetői az export érdekében tartják ezeket az árfolyamokat és a pénzpiac kedvezően fogadja ezeket az intézkedéseket.

A Banca Nationala egyik vezető egyénisége tegnap nyilatkozott a sajtónak és kijelentette, hogy a tegnapi ultimó eredményei rend-

kívül kielégítőek voltak. Ha még több ilyen forgalmas nap következne, mint a tegnapi, úgy az az ország pénzügyi helyzetét erősen megalapítja.

— A céghivatal felhívása a kereskedőkhöz és iparosokhoz. Az aradi kereskedelmi és iparkamara mellett működő céghivatal szeptember hó 15-ikéig az S. T. U. V. Z. kezdőbetűs cégeket jegyzi be. A kamara nyomatékosan felhívja azokat a kereskedőket és iparosokat, akiknek neve ilyen betűvel kezdődik, hogy cégtük bejegyzése végett, haladéktalanul jelentkezzenek a kamaránál. Egyelőre bírság nélkül jelentkezhetnek azok is, akik az eddigi bejegyzésekről elmaradtak. A Kamara ismételten figyelmebe ajánlja minden kereskedőnek és iparosnak (a kizárólag megrendelésre dolgozó kézműves-kisiparosok kivételével), hogy a cégbejegyzés végett jelentkezzenek a kamaránál. Az iparigazolvány tulajdonosának személyesen kell eljőnie, a régi igazolvánnyal és személyazonosságai igazolványával. A céghivatal működését átszervezte, úgy, hogy a feleknek egyáltalán nem kell várakozniuk s a bejegyzéssel semmi dolguk sincs, csupán aláírásukra van szükség. Az egyéni cégek bejegyzése összesen 166 lebbe kerül. Akik a törvényes határidőben nem tesznek eleget jelentkezési kötelezettségüknek, 50,000 lejig terjedhető pénzbírságnak teszik ki magukat.

— Amerika egy milliárdos belső kölcsönt vesz fel. Newyorkból jelentik: Az amerikai kormány az államháztartás 900 millió deficitének eltüntetésére 1 milliárdos belső kölcsönt vesz fel.

— Városi lakások árlejtése. Ujabb árlejtés zajlott le ma a város gazdasági hivatalában, amelyeket a város vezetősége a színház-épületben levő 5 szobás lakás, egy 2 szobás lakás bérletére, valamint a városi munkástelepen levő lakásra hirdett. A színház-épületben levő lakásokra több ajánlat érkezett, amelyek azonban oly alacsony árakat ajánlottak a bérletért, hogy az árlejtés eredményét a város kénytelen volt megsemmisíteni. A munkástelepi lakást a város vezetősége 3750 lej évi bérletért adta ki.

— Leszállították a gradistei és gáji autobusmenetidőket. Az interimár-bizottság mai ülésén a gradistei autobus menetjegyet 8 lejről 6 leire, a gáji autobus menetjegyet 10 lejről 8 leire szállította le.

Fizessen elő

a legnagyobb magyar lapra, az

UJSÁG-12

leggyorsabb hírszolgálat,
a legjobb munkatársak

*Kóbor Tamás, Márai Sándor,
Lynkeusz, Szomorú Emil,
Pünkösti Andor, Elek Artur
és a magyar irodalom legjobb erői írják
a lap minden sorát.*

Előfizetési ára!

Egy hóra . . . 200 lej
1/4 évre . . . 500 lej

Előfizetni lehet:

Sándor Iván hirlapiroda,
Löbl hirlapiroda
aradi cégeknél.

Kedvezményes vizum és utazás **Künstler Vizumirodában** ARAD, Bulev. Reg. Maria 24

A Mossóczy-telepek pere az államvasutakkal

A CFR alkuszák — a telperesek nem engednek.

Az államvasutak vezérigazgatósága ellen — mint azt annakidején megirtuk — fiz Mossóczy-telepi lakos perrel lépett fel. A keresetben elbárálták, hogy a háboru alatt a katonaság a Mossóczy-telepen keresztül az aradi állomásig új sinpárt fektetett le, amely az ő tulajdonukat képező területen haladt keresztül. Ezt a sinpárt azután a CFR is átvette és még ma is használja, anélkül azonban, hogy a tulajdonosok az elvesztett területért bármiféle megváltási értéket kaptak volna. A telektulajdonosok keresetükben négyezer forintként 300 lej megváltási összeget kértek s jogi képviselőjük útján érintkezést kerestek a CFR vezérigazgatóságával is, hogy peren kívül egyezzenek ki.

A CFR vezérigazgatóságától ma érkezett le a válasz a Mossóczy-telepi telektulajdonosok felterjesztésére, amelyben értesíti őket, hogy a vasuti

vezérigazgatóság csupán 84 lejt hajtandó négyezer forintként fizetni megváltási összeg címén. A vasut által felajánlott összeget természetesen nem fogadták el s így a békés kiegyezés meghiusultával az aradi törvényszék szeptember hó folyamán tart főtárgyalást ebben az ügyben. A telektulajdonosok közel másfélmillió lejt követelnek ilymódon az államvasutak vezérigazgatóságától.

Rádió műsor.

SZERDA, SZEPTEMBER 2.

Debrecen. 13. Gramofon. 18. Rádiózenekar: könnyű és román zene. 20.20. Gramofon. 21. Szarvas hegedűművész hangversenye. 21.45. Zongoraverseny. 22.15. Cselló- és zongoraverseny. — **Budapest.** 9.15. A József nádor 2. honvégyalozozred zenekarának hangversenye. 12. Déli harangszó. 12.05. A Palestrina kórus férfivartettjének hangversenye. 5. Gergus Dániel előadása. 5.25. Hangverseny. 6.30. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 7.45. Odry Árpád előadása. 8.30. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangver-

senye. 9.45. Rösler Endre ária- és dalestje. Utána: Másfélóra könnyű zene. — **Bécs.** 11.30. Farkas zene gramofonon. 12.40. Welsz zenekar. 1. Hangverseny. 19.25. Vacek zenekar. 21.40. Achsel Wanda kamaraénekes dalestje. 22.15. Hügel zenekar. — **Belgrád.** 11.35. Gramofon. 12.45. Rádiózenekar. 16. Gramofon. 17.30. Rádiózenekar. 20.30. Deutsch László hegedűversenye. 21.10. Gramofonhangverseny. — **Berlin.** 16.30. Szórákos tánc zene. 21. Szimfonikus hangverseny, majd 0.30-ig tánczene. — **Kassa.** 12.30. Az IHős cigányzenekar. 14.30. Rádiózenekar. 21. Orgonaverseny. — **Lepzig.** 19.30. Offenbach: Madame Favart c. operettje. 21.40—24-ig tánczene. — **Milano.** 20.45. Gamme: A komédiások c. operettje. — **Riga.** 17. Indulók. 19.05. Gounod: Faust c. operája. — **Róma.** 17.30. Vegyes hangverseny. 21. Olasz operák részletei énekbetétekkel.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lel. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal felelőse magának a jogot, hogy az olvasó apróhirdetés szövegét, amely eredeti eliktában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbejegyzéssel ellátott kérdésekre válaszolunk. Ajánlatok kelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRJETESEKET DEUTANS ÓRAIG VESZUNK FEL

OKTATÁS.

TRÖSTER NOVÉREK női divattermében ari leányok részére kurzust nyitunk. Ugyanott tanulóknyak felvételnek. Volt Zrínyi-utca 9. 2930

ALKALMAZÁS.

GYAKORNOKOT vagy tanulót (románul tudót) fizetéssel felvesz Sándor Ferenc cég.

VERLÄSSLICHE deutsche Erzieherin, rumänisch sprechende, mit Jahreszeugnis sucht Stelle. Adresse bitte in der Administration des Aradi Közlöny. 2929

PÖZNI TUDÓ jobb mindenest keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóházában. 2925

LAKÁS.

ZSIGMONDHÁZA str. Reg. Ferdinand 19. sz. magánház kiadó október 1-től. 2931

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cim: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

INGATLAN.

AZ ARADI csendőrpáncsnokság megvételre keres egy egyedülálló magánházat 7—10 szobával. Ajánlatokat a csendőrpáncsnokságra kérünk továbbítani, Str. Episcopul Radu 6. Arad. 2938

VÉTEL ÉS ELADÁS.

VBSZBK kirakat vasrollót. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalába leadandó. 2928

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vas-kordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóházában. 290

FOTELOK, hintaszék, vitrinek, szekrények, asztalok, székek, festmények, kis kőlelt asztalok, fém és női órák, ékszeresek, fall órák, iratszékények, márványasztalok, indiai tábla, tükrök, kreszencok, antik órák, szőnyegek, gyermekágy, vas- és faágyak, matracok, díszlámpák, iratszékény, patetón, komplett szobaberendezések stb. stb. eladók.

SALGÓNE bizományi üzlete, Str. Horia, No. 1. (Neuman-palota)

ÜZLETEK.

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., ház mesternél.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben
november 1-re kiadó.

Cim az Aradi Közlöny kiadóházában. 250

KÜLÖNFÉLÉK.

Alkalmi vételek:

6 db. borszék, plus fotelok, salon garnitúrák, uri szobák, ebédlők, hálók, matracok, hintaszékek, iratszékények, íróasztalok, vitrinek, garderober szekrények, díszlámpák, rádiók, patetón, előszoba falak, kályhák, varrógépek, szőnyegek, függönyök, perzsa összekötők, porcellánok, ezüstök, toilette-tükrök, festmények, díszlámpák, bördők, stb., stb. eladók. Középpénzért veszünk: perzsa szőnyegek, ezüstöt, antik és modern butorokat Singer varrógépet, gyermekkosuit, serviceket, konyhaberendezést, stb., stb.

A velünk összekötésben álló temesvári szlogház évi 22-százalék kamat mellett folyószámla kölcsönöket ékszerekre, arany, ezüst tárgyakra, textilárakra, varrógépekre, írógépekre, gramofonokra stb., stb. — **COMISIO**, Arad, Bul. Reg. Ferdinand 21. (v. József főherceg-ut).

Az apróhirdetés értéke

mindig attól függ, hogy eljut-e azokba a körökbe, amelyeknek a figyelmét felakarjuk hívni arra, hogy eladó holmink van, vagy hogy vásárolni akarunk, továbbá, hogy állást akarunk vállalni, vagy alkalmazottat keresünk.

Ideális apróhirdetési ujság az „ARADI KÖZLÖNY”

mert olvasótáborában ott van minden vállalat, bank, kereskedő, iparos, tisztviselő, orvos, ügyvéd, mérnök, építész, tanár, tanító, vállalkozó, vasutas, postás, gyáros és munkás, gazda, háziasszony, szóval mindenki, aki számba jöhet, hogy olvassa az apróhirdetést

Az esetek ezrei évek óta igazolják, hogy az Aradi Közlöny apróhirdetése révén az emberek jól eladták házukat, telküket, butorikat stb., mert az Aradi Közlöny apróhirdetése a vevők nagy sorát mozgatta meg.

Hirdessen az Aradi Közlönyben, az eredmény gyors és biztos

Nyári ruhákat és felöltőket legszobben fest, tisztít
KNAPP modernül berendezett vállalata
v. Weitzer-u. 11. v. Magyar-u. 10.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelo otthon! Polgári árak!
Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Megkezdődött az utószezon

MENYHÁZÁN

Ezen a csodálatos fekvésű fürdőhelyen rendkívül olesó feltételek mellett nyerheti vissza egészségét és kipihenheti fáradalmait.

Lakás és háromszori étkezés naponta 130 L.

Az „Aradi Közlöny” előfizetői részére 50%-os fürdőkedvezmény!